

1935 сыл алтынны 5
күнгүр төрүттэммитэ

Нам улуунун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҔЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Тохсунньу 28 күнгүр Нам улуунун баһылыга Ю.И. Слепцов уонна Намнаабы республика специализированнай оҕо спордун оскуолатын директора С.П. Ядрихинский биһиргэ үлэлээһин туһунан сөбүлэһи түһэристилэр.

Нам улуунун дьаһалтата уонна Дьокуускай куорат мэрийэтэ түһэрибит сөбүлэһиллэринэн улуус тыатын хаһаайыстыбатын бородууксуйатын тутар, харайар бааза Мархаа аһыллыаҕа, 5 сиргэ атыылыыр лааппы тэриллээтэ.

Хаарбах дьиэлээхтэри көһөрүү программаны улууска 29.000 м иэннээх олоор дьиэлэр тутулуохтаахтар. Бу дьиэлэр тутулар сирдэрэ уталыпакка быһаарыллыахтаах. Ленскэй, Бөтүг, Маймааҕа быһааран олооролор. Атыттар хамсы иликтэр.

Бу нэдиэлэҕэ Дьокуускайдаабы бырайыактыр тэрилтэ Таастаахха, Искраа, Салбанна тийэн уунан хаачыйы боппуруоһун быһаарыга бырайыак онгоруох иннинээҕи үлэлэри ытыаҕа. Оттонор сирдэр дулжаларын астарыга конкурс биллэриллиэхтээх. Дулжаны быһар 2 мульчеры булууга сайаапка онгоруллубут.

Нам 2-с №-дээх орто оскуолатын тутар сир быһаарыллыбыт. Улуус дьаһалтата депутат А.И. Еремеев көмөтүнэн көрдүүрчичийэр, бырайыактыр үлэ ытытыллыытыгар 16 мөл. солк көрдөрбүт. Туттарыга сайаапка атырдыах ыйыгар диэри РФ тутуугун министристибэтигэр түһэрилиннэбинэ былаанна кириэхтээх.

Бу нэдиэлэҕэ СР ТХМ министрин солбуйааччылар Н.С. Афанасьев уонна В.В. Афанасьев улуус тыатын хаһаайыстыбатын сайыннары боппуруостарынан тахса сылдыахтара. Ол кэнниттэн ТХМ министрэ Александр Атласов тахсан улахан сүбэ мунһах тэрийэн ытыаҕа. Улуус 7 бырайыакка ылсан үлэлииргэ былааннар.

Улуус дьаһалтата СР «Сахалемагро» тэрилтэ салалтатын кытта ааспыт нэдиэлэҕэ сөбүлэһи түһэрибит. Оно ыйыллыбытынан Салбан пилотнай бырайыакка киллэриллиэхтээх, Таастаахха саха ынарын иити сайыннарыллыахтаах, улууска симентал сүөһүнү хото иити хайысхата тутуһулуохтаах, ынах сүөһүнү иитиҕэ биһир племенной хаһаайыстыба тэриллэхтээх.

Бэлиэтэнэ И. ИВАНОВ

2019 — Энгсизлигэ Олонхо туоната

ОЛОНХО СЫЛА САБАЛАННА

Тохсунньу 28 күнгүр А. Шестаков аатынан норуот айымньытын дьизитигэр РФ үрдүнэн биллэриллбит Доброволецтар (волонтердар), СР уонна Нам улуунугар биллэриллбит Үлэ уонна Дьарыктаах буолуу сылларын түмүктээһингэ уонна үүммүт саҕа сылы РФ Театр, Саха республикатыгар Сомоҕолоһуу, Нам улуунугар Олонхо сылларынан биллэрэр туһунан үөрүүлээх тэрэһин буолла.

Бу тэрэһин, улуус управлениетын үлэһиттэрэ ханнык баҕарар тэрэһиннэр сценарийдарын кыһанан-мүһэнэн олус чуолкайдык суруйаллары түмүгэр, бу да сырыыга, эриэ-дэхситик, сэргэхтик, тэтимнээхтик буолла.

Улуус баһылыга Юрий Слепцов уонна СР үлэҕэ уонна дьарыктаах буолууга Государственной комитетын председателэ Степан Москвитин аас-

пыт анал сыаллардаах сылга республика, улуус үрдүнэн туох үлэ-хамнас ытытыллыбытын, үүммүт сылга турар сорукур тустарынан сырдатылар уонна бастыг үлэлээх, үрдүк көрдөрүүлээх дьонго, тэрилтэлэргэ, нэһилиэк салайааччыларыгар наҕараадалары туттардылар.

Доброволец Сылыгар ытытыллыбыт үлэлэргэ көтөөхтүк кыттыбыт уон алта киһи улуус баһылыгын махтал суругун тутта. Кинилэри сэргэ «Нам улуунун ыччат политикатыгар бастыг специалист» номинация хаһаайынынан Марат Петров (Ленскэй нэһилиэк ыччатын лидерэ), «Бастыг ыччат тэрилтэ» номинация кыайылаагынан Намнаабы педколледж «Бининс» педагогической этэрээтэ, «Бастыг серебрянай волонтер» номинация хаһаайынынан Татьяна Осипова (Ленскэй нэһилиэк ветераннарын сэбиэтин чилиэнэ) буоллулар.

Үөрэххэ уонна обществен-

най үлэҕэ туйгунун, көхтөөбүн иһин И.Е. Винокуров аатынан стипендиянан М.К. Аммосов аатынан ХИФУ 2-с курсун студена Валерий Доромонов наҕараадаланна.

Улуустаабы дьарыктаах буолуу киинин үлэһиттэрэ: О.И. Антонова улуус баһылыгын Бочуотунай грамотатынан, Л.Е. Григорьева, Е.Г. Захарова, А.И. Филиппова Махтал суруктарынан бэлиэтэннилэр.

Нэһилиэнньэ үлэлээх уонна дьарыктаах буолуутугар СР государственной комитетын Бочуотунай грамотатынан Ленскэй нэһилиэк баһылыга А.Г. Новгородов уонна Хамаҕатта нэһилиэгин баһылыга И.Н. Максимов, Махтал суругунан Модут нэһилиэгин баһылыга П.Г. Сокольников наҕараадаланнылар.

Бу дьонун тэрэһин 2-с түһүмэҕэ үүммүт сылбыт РФ - Театр, СР - Сомоҕолоһуу уонна Нам улуунугар - Олонхо сылларынан биллэриллбиттэрин кэрэһилиир фан-

фар күүрэннээх тыаһынан, П.П. Ядрихинский-Бэдьээлэ «Дьырыбына Дьырылыатта» олонхотуттан быһа тардыны үс көлүөнэ олонхотуттар: Вера Пыпандина, Петр Попов, Айсен Данилов (Нам 1-кы №-дээх оск. 4-с кыл. үөрэнээччигэ) уонна Раиса Хордогосова уустаан-ураннаан толорууларынан саҕаланна. Ол кэнниттэн Олонхо театрын артыыстара, үлэһиттэрэ фанфар күүрэннээх тыаһын доҕуһуолунан улуус баһылыгын бастакы солбуйааччыта Николай Соловьевка, П.П. Ядрихинский-Бэдьээлэ аатынан Олонхо дьизитин директора Вера Колпашниковаҕа уонна Олонхо ыһаабын тэрийэр дирекция салайааччытыгар Иван Нови-

ковка үөрүүлээх быһыыга-майгыга Олонхо ыһаабын ытык Дуоҕатын туттардылар. Бу тэрэһини улууспут ырыаҕа-тойукка дьобурдаах ыччата, уус-уран түмсүүлэрэ ыллаан-туойан, ситэриэн-хоторон, кэнгэтэн биэрдилэр.

Күндү биһир дойдулаахтарбыт! Үүммүт 2019 сыл элбэх түбүктээх, үгүс үлэлээх-хамнастаах сыл буолар. Улуус социальной-экономической сайдыытыгар туруоруллар сорукурта быһаарыны сэргэ республикатаҕы Олонхо ыһаабын тэрэһиннээхтик тэрийэн ытыгы биһиэхэ сүктэрилиннэ. Олору бары түмүстэхпитинэ, туруннахпытна эрэ кыайыахпыт. Дьонун олоххо, үүнүүгэ-сайдыыга дуулууртун хаһан да остубатын, саҕаттан саҕа ситиһи, сонунтан сонун арыһыы үксээн сүргэтигин көтөбөн, санаабытын кынаттаан, түмсүүгүгүн бөбөрөгөтөн истин!

И. ИВАНОВ

Улуус дьаһалтатыгар

Үгэс быһыытынан сыл айы улуус нэһилиэктерин 2018 сыл түмүгүн үлэлэрин көрдөрүүлэринэн анал номинациялары туттары ытытыллар. Бу тэрэһин «Нам улууна» МТ дьаһалтатын көбүлээһининэн тохсунньу 24 күнгүр Кыһыл Дэриэбинэ элбэх функцияны толорор киинигэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга ытытылынна.

Нэһилиэктэри икки бөлөбүнэн арааран түмүк таһаардылар. Номинация айы үстүү нэһилиэк талыллан I-кы, II-с, III-с истиэпэннээх дипломунан уонна бириестэринэн наҕараадаланнылар.

- «Агропромышленный комплекс эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: 1 Хомустаах, Модут, 2 Хомустаах; 2 бөлөххө: Фрунзе, Бөтүг, Көбөкөн.

- «Үөрэх эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хамаҕатта, Модут, 1 Хомустаах; 2 бөлөххө: Маймаа, Түбэ, Таастаах.

- «Культура уонна духуобунай сайдыы эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Ленскэй, 1 Хо-

БАСТЫНТАН БАСТЫННАР ААТТАННЫЛАР

мустаах, Хамаҕатта; 2 бөлөххө: Арбын, Маймаа, Бөтүг.

- «Спортивной хамсааһын эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хатын Ары, Хамаҕатта, Партизан; 2 бөлөххө: Никольскай, Арбын, Таастаах.

- «Тутуу эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Модут, Хатын Ары, Ленскэй; 2 бөлөххө: Маймаа, Фрунзе, Түбэ.

- «Дьиэ кэргэн уонна ыччат политикатын эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хатын Ары, Хамаҕатта, Ленскэй; 2 бөлөххө: Бөтүг, Салбан, Искра.

- «Предпринимательство уонна туризм салаатыгар бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хамаҕатта, Ленскэй, Хатын Ары; 2 бөлөххө: Маймаа, Көбөкөн, Арбын.

- «Доруобуйа харыстабы-

лын эйгэтигэр бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хатырык, 1 Хомустаах, Партизан; 2 бөлөххө: Искра, Таастаах, Түбэ.

- «Государственной социальной көмөнү онгоруу тэрэһинин көдүүстэхтик олоххо киллэриигэ бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Ленскэй, Модут, Хамаҕатта; 2 бөлөххө: Салбан, Таастаах, Бөтүг.

- «Социальной-экономической сайдыыга бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Хатын Ары, Үөдэй, Партизан; 2 бөлөххө: Бөтүг, Таастаах, Маймаа.

- «Ыксаллаах быһыыга-майгыга нэһилиэнньэ уонна территория көмүскэллээх буолуугун салаатыгар бастыг муниципальной тэрилли»: 1 бөлөххө: Ленскэй, Үөдэй, Хатын Ары; 2 бөлөххө: Маймаа, Түбэ, Арбын.

«2018 сылга бастыг муниципальной тэрилли» үрдүк ааты Ленскэй уонна Маймаа нэһилиэктерин дьаһалтала ыллар 150-нуу тыһыынчанан наҕараадаланнылар.

С. АРГУНОВ

**Улуус дьаһалтатын
отчуотугар**

Тохсунньу 18 күнүгэр улуус баһылыга Ю.И. Слепцов салайааччылаах бөлөх Ленскэй нэһилиэгин олохтоохторугар 2018 сыллаах үлэтин отчуоттаата.

Улуус баһылыгын бөлөҕө бу иннинэ отчуоттаабыт нэһиликтэригэр курдук, А.Ф. Шестаков аатынан норуот айымньытын дьиэтин саалатыгар толору киһи муһунна.

Муньах Юрий Слепцов ааспыт сылга кирибит этиилэр олоххо кириилэрин билиһиннэриититтэн саҕаланна.

Бу сырыга күһүнү быыбардарга улуус баһылыга дьон кыһалдьатын истибитэ, аҕыйах хонуктаабыт Ил Дархан бэйэтинэн кэлэн чуолкай сорукутары туруорбута элбэҕи быһаарда быһылаах - дьон-сэргэ ыйытыгыта, санаа атастаһыта кэмчи буолла. Ол эрэри, аҕыйах гынан баран, бэрт тыҥааһынаах боппуруостар таарылыннылар. Эппит-тыммыт дьон улуустаагы культура управлениетын тутулун улартыны, Намнаабы норуот айымньытын дьиэтин директорун ууратыны; депутаттар быыбардааччыларыгар отчуоттаабаттарын; улууспут киинигэр сатабай көстүүлээх тутуулар баар буолбуттарын ис дууһаларыттан бэрт долгуйан туран биллэрдилэр.

“Нам улууһа” МТ баһылыга Юрий Слепцов: “Олонхо ыйыабын көрсө Наммыт сөлиэнньэтин тупсарыга сомоҕолоһон үлэлиэхтээхпит. Бары күүһү Олонхо ыйыаҕар уураар туһуттан, тэрилтэлэринэн, нэһилиэк-

**ХАС БИИРДИИ ЫАЛ ТУРУКТААХ
БУОЛАРЫН ТУҢУГАР**

тэринэн ыһаахтары тохто-торго этии кирибитэ. Мин 2018 сыл сэттинньи 13 күнүгэр улуус киинигэр бэс ыйын 20-гэр, нэһиликтэргэ бэс ыйын 18-гар, тэрилтэлэргэ бэс ыйын 23 күнүгэр дьиэри ыһаахтары ытарга дьаһал таһаарбытым. Баһылыктар дьоннорун-сэргэлэрин кытта сүбэлэһэн баран, быһаарыахтаахтар”.

Салгыы Юрий Иннокентьевич оскуола, оҕо саадын, бассейн тутуутун, хаарбах дьиэлэртэн дьону көһөрүүгэ, суолу өрөмүөннээһингэ туох үлэлэр баралларын билиһиннэрдэ.

Кэпсэтиигэ улуус культуратын үлэһиттэрин профсоюзнай комитетын председателэ Р.Н. Горохова А.Ф. Шестаков аатынан норуот айымньытын дьиэтин директора А. Парникованы профсоюзнай комитеты кытта сөбүлэһиннэрбэккэ, эмискэ

ууратан, ыал ийэтин үлэтэ суох хаалларыны кытта сөпөспөтүн биллэрдэ. Раиса Николаевна А. Парникова кулууп үлэтин сэргэспитин, эргэ дьиэни үчүгөйдик көрөн-истэн тупсарбытын, хас да бөлөххө арахсыбыт коллектив биир санаага түмүтүн эттэ. Онуоха улуус баһылыга бу боппуруоһу Ленскэй

“Сулусчаан” оҕо саадыттан тымны уу ситимин тардары, массына кириэр-тахсар сирин кэнэртэн туруоруста.

Мань сэргэ тыл этээччилэр хаайыттан тахсыбыт дьонно үлэ миэстэтин таһаары; Куонда Кириэс уулусса суолун оноруу, уот, уу ситимин тардыы курдук кыһалда-

лары таарыйдылар.

Түмүккэ Ю.И. Слепцов манькэ эттэ: “Мин 15 сыл устата наар биир нэһиликкэ отчуоттуур муньаахха сылдыбыт киһибин. Отчуот хас нэһиликкэ аайы туспагык барарын бэлиэтии көрдүм.

Мин санаабар, улуус салалтата хас биридди ыал туруктаах олохтоох буоларын туһуттан, үлэ миэстэтин таһаарыга үлэлиэхтээх.

Республика бюджетин 86%-на хамнаска барар. Онон хаһан эрэ син-биир оптимизация ытыллыа. Билигин улуус сайдыытын стратегията оҕоһуллар. Бастаан, нэһиликтэринэн онорон таһаарыны сайыннарыахпыт. Ол кэнниттэн эрэ үлэ миэстэтин сарбыйы барыахтаах.

Улуус дьоно, бары, сомоҕолоһон Олонхо ыйыабын үрдүк таһымга ытарбытыгар бигэ эрэллээхпин”.

Кэнники сылларга улуус киинигэр дьон муньаахха санаа атастаһыта мөлтөөтө. Быйылгы отчуотка үгүс тэрилтэлэр салайааччылары, соторутаагыта норуот итэҕэлин ылбыт депутаттарбыт кытыбатахтарын туох дьин быһаарыахха эбитэ буолла?..

Муньах хаамытыттан көрдөххө, культура үлэһиттэриттэн урагылары олохпугар-дыһаахпыттар бэрт түргэнник кирибит Саха дьыл кэннинээҕи уларыйылар долгуппаттар быһылаах. Бэйэ санаатын аһаастык этэртэн, туруорсартан дьон тутунар буолбуттар. Аны сайын улууспугар ытыллыахтаах республикатаагы улахан тэрээһин, Олонхо ыйыабын, туһунан ыйыты да кирибэтэ, кэпсэти да тахсыбата.

А. КОРЯКИНА

Улуус нэһиликтэригэр

Тохсунньу 11 күнүгэр Модут олохтоохторо, тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ, нэһилик баһылыга П.Г. Сокольников «Ситим» балаҕанна мустаннар сыллаагы үлэлэрин отчуоттаатылар.

Петр Григорьевич Сокольников сыл устата араас хайысхалаах үлэ ытыллыбытын, саҥа оскуолабыт проега «Саха-проект» тэрилтэбэ оҕоһулла сылдыарын, балыһабыт эргэрэн аварийнай туруктаахтарынан республикага 35-тэн 25-с уочаракка турарбытын, хас да төгүл комиссия кэлэн көрбүтүн иһитиннэрдэ. Түгэнинэн туһунан, оҕо саадын саҥа дьиэтэ үлэбэ кирибитигэр хас да сыл турууласпыт, үлэһит депутатшты Алексей Алексеевич Поповка махталын тиэртэ. Детсад үлэбэ кириэрин ситиһэргэ элбэх үлэ барбытын, сэбиэдиссэй Лена Ивановна Дьяконова түүннэри-күнүстэри сүүрэн, коллективы салайан бэлэм гыммыттарын тоһоҕолоото, хайбаата. Нэһиликкэ түмүстэбинэ хайдах баар сайдыан, чэчирии үүнэ туруон сөбүн санатта.

2018-19 үөрэх дьылыгар оскуолаҕа 120 оҕо үөрэнэр, 50 үлэһит, о.и. 26 пед. үлэһит, 14 эдэр учуутал баар. Оскуола дьиэтэ 1971 с. тутуу буоларынан, СанПин ирдэбиллэригэр толору эппиэттээбэт. Онон Модукка саҥа оскуола дьиэтин тутуу боппуруоһа сытырхайыта ыраатта. Сайын 70 сыллаах юбилейдаах ыһаах ытыллыбытыгар выпускниктартан, Модуттан төрүттээхтэртэн саҥа оскуо-

**КҮРГҮӨМНЭЭХ ҮЛЭТТЭН
САЙДЫЫ ТОРУМНАНАР**

ла тутуутугар анаан үп-коммуллубута. Онон инженернэй, геологическай, экологическай чинчийи оҕотторбуттар. Экспертизалары аһарга эмиэ үп-харчы ирдэнэрэ биллэр. Докумуон барыта толору баар буоллабына, үп-харчы кыайтардабына эрэ тутуу үлэтэ саҕаланар.

Сылын аайы «Үтүө санаа» акцияларга кыттан элбэх оҕолоох, кыра дохуоттаах ыалга көмө оҕоһулланын, манна бириддиһэн дьон, депутаттар кытталларын ыйда. Күһүн тэрилтэлэр икки ардыларыгар «Ыраас муус» күрэхтэһии ытыллан, кырдыаҕастарга, соҕотох ийэлэргэ бэлэм мууһу тиэрдэн биэрбитэрин; Нэһиликкэ тас көстүүтүн тупсарыга, тиэргэни ыраастааһынга, көбөрдүүгэ субюотунньуктар ытыллыбыттарын; Нэһиликкэ 10 общественнай түмсүү үлэтигэр бары көхтөөхтүк кытталларын иһитиннэрдэ. Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарытыгар нэһиликкэ бюджетиттан үп көрүллэн, улуустан эбии үп кириэн, хортуопшуй ыһааччыларга көмөлөспүттэрин, 7 км күрүү тутуллубутун туһунан кэпсээтэ. Улуустаагы «Весна-2018», «Урожай 2018», «Идэһэ 2018» дьаарбанкаҕа кыттан «Самый организованный наслег» номинация ылары ситиспиттэрин бэлиэтээтэ. Бөтүннэри, Хатырыктары кытта кэккэ үлэлэр ытылланнар границаларын күрүөлээбитэрин, саас сал-

гы ситэриллэрин эттэ.

«Кэнчээри оҕо саадын» сэбиэдиссэйэ Л.И. Дьяконова 2018-19 үөрэх дьылыгар уһуһаанга 60 оҕо сылдыарын, 27 үлэһит, олортон 11 педагог баарын ыйда. «Экономика для дошколят» республикатаагы пилотнай программаны үлэ-лэтэн саҕалаабыттар. Нам улууттан бу проекка 3 оҕо саада кирибит эбит.

И.С. Охлопков аатынан культура дьиэтин директора В.И. Чиркова «Биир ныгыл Россия» партия граныгар кирсэн, үп-харчы көрүллэн, олохтоох дьаһалта эбии үп биэрэн кулууппут ис бараана өрөмүөннэннэ, аныгылы көрүнгөннэ дьин иһитиннэрдэ. Улахан ситиһинэн - «Дабаан» үпкүү бөлөҕө аан дойдуга лауреат буолан кэлиилэрэ буоларын бэлиэтээтэ. Мань ситиһиллэригэр олус элбэх күүстээх үлэлэр барбыттарын: «Ситим» балаҕанна «Дьүөгэлэр» түмсүү иһтэннэннэрэ, төрөспүттэр уһун сайыны быһа сүбэлэрин холбоон үлэлибиттэрин эттэ. Улууспугар Олонхо ыйыаҕа ытыллырын кулууппут «Ситим» программанын үлэтин саҕалаата дьин иһитиннэрдэ. «Ыччаты түмүүгэ, патриотическай санааны тилиннэриигэ үлэлиһэхпит, бары көхтөөх буолуоххут дьин эрэ-нэбин», - дьин санаатын эттэ.

Нэһиликкэ участкайа Т.И. Дьяконов бэрээдэк туһунан иһитиннэрдэ. Андылаахха буолбут дьулаан

быһылаан, ойууру уматыы модуттар ааттарын хараарда сылдыара билиннэ. Дьингэн ити кэли дьон таһаарыт быһылааннара буолар. Сааны былдыаһын, ГАИ-лар транспорка 25 протокол толорбуттарын туһунан сырдатта.

Олохтоох баһаарынайчас начальнига Г.В. Осипов Бөтүн, Модут, Фрунзе учаастактарынан үлэлиллэрин, ааспыт сылга киһи былдыанылаах баһаар суоһун ыйда.

Тыа дьонун үлэтэ-хамнаһа, кыһалҕата хаһан да бүшпэт. Ол курдук Модут олохтоохторун манькэ ыйытылар долгуталлар эбит:

- Нэһиликкэ ахсаана 1 тыһ. киһи буолла дуо? Саҥа кварталларга газ ситимэ хаһан кириэрий? Киинэммит ититэр ситимгэ холбонор буоллубут дуо? Эргэ детсад дьиэтэ туох буоларый? Саҥа оскуола ханан тутуларый? Эбэбитигэр уу куттарыахпыт дуо? Алааска тахсар суол хаһан оҕоһулларый? Дулҕаны хайдах гынабытый?

Муньах түмүгүнэн Модукка «Булчуттар уонна балыксыттар түмсүүлэрин» тэрийи туһунан быһаардылар.

Краевед, учуутал Е.А. Лукинова: «Алаастарбыт ааттарын табличкалаан иилиэххэ дьин этии киллэрдэ. Эдэрдэр сир-дойду аатын билиэхтээхтэрин, барыта чуолкай буолуохтаабын санатта. Айар куттаах В.Г. Ядреев 65 сааһыгар 65 ырыаны айан диискэ таһаарытын уонна Модут

нэһилиэгин туһунан кинигэ тахсытыгын санатта. СР үтүөлээх артыыһа В.И. Чиркова дойдутугар тахсан олус күүстээх үлэни ытан сэргэспитин бэлиэтээтэ, патриоттарытыгар махтанна. Саҥа түмсүүлэри, тэрээһиннэри оноруохха, быыстапка тэрийиэххэ дьитэ. Модуттар историяҕа улаханнык ахтыллыбат эбиппит, бу кэнники дьэ биллэр буолан эрбит дьин иһитиннэрдэ. Баһылык үлэтин «биһириин» эттэ.

Мелодист И.Г. Гоголев: «Быраатым Е.Г. Гоголев аатын сүгэр спортзалбыт өрөмүөннэнэн, тупсан, толору хааччыллан кини баҕа санаата туолла», - дьин барыларыгар махтанна. Модуппут олус сырдаата, водопровод кирибитигэр, у.д.а. үтүмэн үгүө хамсааһын ытыллан эрэрбиттэн үөрэрин биллэрдэ. Баһылык эдэр дьонно үлэ биэрэн хамнастырыгар, өйүүрүгэр махталын биллэрдэ, кини үлэтин «биһирибин» дьин сыаналаата. «Биир дойдутаахтарым сомоҕолоһон, биер санаанан дойдутун харыстыахха», - дьин түмүктээтэ.

Баһылык П.Г. Сокольников бэйэ-бэйэбэ үтүө сыһыан, убаастабыл баар буолун, үлэбэ-үөрэххэ үрдүк ситиһиилэри, таһаарылаах үлэни баҕарда. Нэһиликкэ сайдытыгар бары көхтөөхтүк кыттаргыт, көмөлөһөргүт үчүгэй, оччогуна былааннамыт үлэлэр олоххо кириллэрэ түргэтир дьин санаатын эттэ. Бары тэрээһиннэргэ кытыбыт дьоммутугар махталын тиэртэ. Дьон отчуоту 100% «биһирээтилэр».

К.ДЬЯКОНОВА

ОНОБОСТОР КЫЫРАЙДЫЛАР

Тохсунньу 19-20 күннэригэр Дьокуускай куорат Баһылай Манчаары аатынан «Модун» сахалыы көрүннэрин спортивнай комплексыгар, өбүгэ үгэһинэн оҕунан ытыгыга Федерация Кубога ытыгылынна.

Барыта 14 улуустан 77 охчут кырабы харахтарынан дьүккүөр тулуурдарын көрдөрдүлэр. Намтан барыта уон кыттааччыттан зачекка Надежда Егорова, Ксения Жиркова, Петр Калачев уонна Афанасий Дьячковская кытыннылар. Бастакы күн «куобах» уонна «кус» этабын, иккис күнгө аҕыстыы киһи финалга тахсан «тиинг» этабын ааһыахтаахтар.

Биирдимиэлэн көрдөрүүгө Надежда Егорова 24 очкону ылан бэһис көрдөрүү, Ксения Жиркова 13 очколаах уон ахсыс көрдөрүү, эр дьонго - Петр Калачев 34 очкону хомуйан 1-кы миэстэ, Афанасий Дьячковская 18 очколаах уон иккис көрдөрүүлээх, уопсай түмүккэ 41 очкону хомуйан иккис миэстэни ыллылар. Дьокуускай бастакы (43 очколаах) уонна Горнай 26 очколаах табыстылар.

Тохсунньу 19-20 күннэригэр Дьокуускайга «Көмүс Алдан» дьин волейболга коммерческой турнир ытыгылынна. Манна барыта 8 хамаанда кытынна. Олор истэригэр Нам эр дьонун хамаандата, ити састаабынан «СР сүүмэрдэммит хамаандата» дьин аатынан кыттыбыта уонна бары хамаанданы эрэллээхтик кыайан чемпион үрдүк аатын ыллылар.

Тохсунньу 26-27 күннэригэр Дьокуускай куоракка КФЕН спортивнай саалатыгар «СахаВА» хамсааһыннын биир бастакы төрүттээччигэ, «СахаВА» бочуоттаах маастара Д.Д. Избеков бириинигэр волейболга күрэхтэһии ытыгылынна. Бу турнир Дмитрий Дмитриевич 60 сааһын туолар чэрчитинэн ытыгылынна. Барыта тоҕус хамаанда кыттан, тири мээчиги өрө туттулар. Ол курдук, Бүлүүттэн, Амматтан, Илин Энэр (Мэҥэ Хаҥалас уонна Уус Алдан холбоһук), Нам уода хамаандалар кытыннылар.

Түмүккэ бастакы миэстэни «Сэргэлээх», иккис - «Олимп» уонна үһүс миэстэни «Илин Энэр» хамаандалара үллэһиннилэр.

ОНТУОН

БАССАП БААР — ДОБОРБУТ АТАСПЫТ

Олох чуумпугут олоруохпутун ватсап омуннаах сонуннара күүркэтэн, сүһүөхпүт хамныыр. Чэ, быһата ватсап кырдьык-сымыйа кэпсээнигэр үөрэнэн, кырдьыгы-сымыйаны арааран өйдүүр буолан эрэбит. Сарсыарда эбэрдэлэһэн, баран-кэлэн эрэрбитин биллэрэн баран, атыыр мөккүөрдөр, чуолкайа суох биллэриилэр, сымыйа-кырдьык сонуннар утуйуоххар диэри салҕанар.

Быыбар агитациятыгар «ватсап» элбэҕи туһалаабыта, дьыһэ бүгэн набылыччы олорон депутатка кандидаттары, быыбарданар баһылыктары балай эмэ ырыппытара. «Единэй Россия» партияттан дьадайбыт курдук этилэр да, судаарыстыба бары көмөтө «Единай партиянан» быһаарыллан кэлэр дии санааччы элбэх эбит. Онон ытаһалаан кэбиһэн, судаарыстыба күүһүн биллэрэн дьон-сэргэ «сээн» диири сирбэттин көрдөрдө.

Улуус, нэһилиэк дьаһалталара дьаһалларын, уураахтарынан ватсап нөнүө бэйэлэрэ биллэриэхтэрин сөп буолла. Дьон ватсабы кулгаахтарыгар иилинэ сылдьаллар. Улуус мунньабын депутаттара туох буоллабына ватсапка ытыахтарын сөп этэ. Саха омукка абыычый баар, холобур өлбүт киһи дьонугар кутурҕаны биллэрэллэр, өлбүтүн билбэккэ, ыйыталаһа сылдьары аныыи дииллэрэ. Онон нэһилиэк иһинээһилэргэ, дьонугар-сэргэтигэр кутурҕаны биллэрэр сөп этэ. Бу ватсап көнүл үйэтигэр дьаһалта нэһилиэгин олохтообун биллэрэллэрэ баа буолбат. Итини бэйэбит толкуйдаан көрүн, онтон үбүлүөй эбэрдэтин умнубаккыт дии, сылайыаххар диэри эбэрдэ бөҕө буолар. Орто дойдуга букатын кэлбит суох. Бэҕэһэ эрэ ыйтан түспүт курдук сананар сыһа, орто дойду харамайдара буоллахпыт дии.

Чэ, онон төлөпүөммүт ватсабынан орто дойду сонунун истэ, ыраах-чугас дьоммутун кытта сибээстэһэ, арыт үөхсэн, мөһөн, сэмэлэһэн, сүбэлээн, үчүгэй-куһаҥан сонуну ырытан уһун күнү барыбыт. Ватсап дьиннээх доҕор-атас оруолун толордо.

К. ЕРЕМЕЕВ - ТИЛИН, Кыһыл Сыыр

Нэһилиэк олохтоох эр дьонноро 4 хамаандаа арахан волейболга улахан күрэхтэһии онордулар. Күрэхтэһиини нэһилиэкпит депутата, фанат волейболистыт Денис Федоров тэрийэн, спортзал үлэһиттэрэ иилээн-сажалаан ытыгылар. Оскуола үөрэнээччилэрэ, эдэр ыччат, орто саастаах уонна бэтэрээннэр буолан онньоотулар. Бэрт киирсиилээх күрэхтэһии түмүгүнэн бары тэн буолан табыстылар, ол курдук 3 хамаанда очкота тэннэһэн хаачыстыбанан 1-кы миэстэбэ «Эргин» (хам. капитана Баишев Александр); 2-с миэстэбэ «Эркин» (хам. капитана - Асоев Зафар); 3 миэстэбэ «Мохсоҕол» (хам. капитана Кейментинов Николай); 4-с миэстэбэ «Микаса» (хам. капитана Ильин Еремей) табыстылар. Манньык күрэхтэһии ый айыы ытыгыллара буоллар, дьону спорка тардарга көдүүстээх буолуо эбит.

Нэһилиэкпитигэр аҕа саастаахтарга чэбдигирдии сыаллаах фитнес, оҕолорго мини-футбол, волейбол уонна эр дьонго кроссфит секциялар буола тураллар. Нэһилиэкпит олохтоохторо бэйэлэрин доруобуйаларыгар олус дьин кыһаллар буолбуттара өтө көстөр.

Мария Аргунова салайааччылаах «Автоледи» түмсүү мунньустан мунньахтаан,

Тохсунньу 13 күнүгэр Кыһыл Дэриэбинэбэ нэһилиэк бастың спотсменнарын чиэстиир дьоро киһэ буолла. 2018 сылга нэһилиэктер истэринэн ытыгылыбыт улуустаагы комплекснай Спартакиадага Хатын Арыы нэһилиэгэ улахан нэһиликтэргэ 1 миэстэ ылары ситистэ. Бу комплекснай Спартакиада 20 спорт көрүнгэр Нам улууһун нэһиликтэрин икки ардыларыгар ытыгылынна. Маны таһынан, волейбол федерациятын председателэ Ньургустаан Жирков, дартс федерациятын председателэ Егор Бурнашев Нам улууһугар биир бастың үлэлээх федерациялар истэригэр киирдилэр. Улуус спортсменнарын чиэстиир тэрээһингэ «ОПМФК и С» Хатын Арыы нэһилиэгин дириэктэргэ Бурнашев Егор Константинович уонна Намнаагы техникумтан физкультура преподавателэ Соловьева Наталья Семеновна «Отличник физической культуры и спорта Республики Саха (Якутия)» буоллулар. Ильин Сергей Андреевич «Бастың спорт инструктор» буолла. Граф Бизэргиттэн төрүттээх мировой статустаах спортсменка Осипова Сардана Сергеевна уонна Аппааны бөһүөлөгин олохтооҕо Макаров Гаврил Алампадьевич адаптивной спорка, Нам улууһа уон бастың спортсменнар истэригэр киирдилэр.

Тохсунньу 15 күнүгэр «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыгын уонна дьаһалтатын сыллаагы отчуоттуур мунньахтара Граф Бизэргэ, Кыһыл Дэриэбинэбэ, Аппааныга буолла. Уопсайа Граф Бизэргэ 30 киһи, Кыһыл Дэриэбинэбэ 17 киһи, Аппааныга 55 киһи сырытта. Уопсай куоластааһынна дьаһалта 2018 сыллаах үлэтин биһирээтилэр.

Тохсунньу 19 күнүгэр

ТҮМСҮҮЛЭЭХ — СИТИҢИЛЭЭХ

кэпсэтэн инники былааннары торумнаатыбыт. Ол кэнниттэн төһө да таһырдыа 50 кыраадыс тымныы турдар, олус тэрээһиннээхтик автопробег тэрийдибит. Ол курдук, икки элбэх оҕолоох кыраага Бережневтарга уонна Аргуновтарга бордуюктанан көмө онордубут. Бу курдук тэрээһини ыйга биридэ ытыаахха дьин сүбэлэстибит.

Бу күннэргэ общественнай түмсүүлэригэр отчуоттаатылар, былаан ылыннылар. Эркин курдук эрэнэр эр дьоммут мунньахтаатылар. Ол курдук, эр дьоммут бүтэйгэ мас кэрдийтигэр, араас таһымнаах үлэлэргэ көхтөөх-

түк кытарга бэлэмнэрин эттилэр. «Ус кут» дьин алгыска ыйга биридэ сынньалан киинигэр тэрийиэх буоллулар. Уолаттары эр киһилии иитиигэ Василий Садовников уонна нэһилиэкпит баһылыга Алексей Зырянов байанай күрэхтэһиитин ытыгылар.

Музей уонна библиотека үлэһиттэрэ, хабылык, хаамыска куруһуогун салайааччыта Александр Николаева гериатрической киингэ сытар кырдыабаастарга тэрээһиннэри ытыаннар сэргэхситтилэр.

И. СКРЯБИНА, Партизан

ХАТЫН АРЫЫ — КҮНТЭН КҮН

Хатын Арыы нэһилиэгин «Сыл бастыңнарын» бэлиэтиир үөрүүлээх киһэ буолла. Бу күн Уус Алдан улууһунтан Уһун Күөл 1-кы Өспөх нэһилиэгиттэн делегация кэлэн барда. Делегацияны И.Е. Винокуров аатынан кыраайы үөрэтэр музейга көрүстүбүт. Бу дэриэбинэ тэриллэбитэ баара-суога 15 сыл буолбут. Орто саас дэриэбинэбэ 34 саас эбит. Эдэр ыччат күүстээх үлэ ытан, республикага тиийэ биллэр биир бастың үлэлээх дэриэбинэнэн биллэр. Бизэс оҕолохтон элбэх ыал 70-н тахса ыал баара сөхтөрдө. Аҕа баһылыктара Домочов Михаил Иннокентьевич нэһилиэк үлэтин-хамнаһын туһунан сиһилии кэпсээтэ.

Тохсунньу 23 күнүгэр Хатын Арыытаагы ДНД «Хотой» сүбэ мунньага буолла. «Хотой» добровольнай дружина командата Герасимов Мичил Борисович таһаарылаахтык үлэли сылдьар. Дружинага 22 киһи баар, 2016 сылтан нэһилиэк иһинэн тэриллэн үлэлиир, нэһилиэккэ ытыгылар бары тэрээһиннэргэ көхтөөх кыттыны ылар, маны таһынан профлактическай рейдэлэргэ тахсыы, беседа, ааҕыы онорон күүс-көмө буолар.

Тохсунньу 25 күнүгэр Нам улууһугар ытыгыллаары турар республиканскай Олонхо ыһыагар бэлэмнэни сыллаах Хатын Арыы нэһилиэгин общественноһун сүбэ мунньабын «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыгын солбуйааччы И.Д. Ноговицын ытытта. Уопсайа 37 общественник кыттыны ылла. Олонхо ыһыагар ытыгыллаахтаах араас тэрээһин боппуруостарыгар кэпсэтии

барда уонна комиссияларга арахан күүстээх үлэ бараыгар торум уурулунна.

Тохсунньу 25 күнүгэр Нам сэлиэннэтигэр Шестаков аатынан норуот айымньытын дьэтигэр республиканскай «Конгресс народов саха» делегаттарын талыы сүбэ мунньагар, общественной сэбиэттэн нэһиликтэн бизэс киһи кытынна. Түмүккэ конгресска делегаттарынан Нам улууһа аҕаларын сүбэтин председателэ Герасимов Мичил Борисович, Хатын Арыы нэһилиэгин общественной сэбиэт председателэ Васильева Анна Ефимовна талылыннылар.

Тохсунньу 26 күнүгэр Жатайга ытыгылыбыт II аһаҕас хореографический конкурс «В гармонии с природой» Хатын Арыы нэһилиэгин ветераннарын уонна пенсионердарын иһинэн тэриллэбит «Сыдыайа» үңкүү бөлөҕө (хореограф А.Ю. Ноговицына, ветеран сэбиэттин председателэ О.И. Лебедева) «Народный танец» номинацияга «Отчуттар» үңкүүлэринэн Гран-При хаһаайттарынан буоллулар.

Тохсунньу 26 күнүгэр Нам сэлиэннэтин саха балаҕаныгар хаамыскага Нам улууһун аһаҕас чемпионата буолан ааста. Хатын Арыы нэһилиэгиттэн 18-40 саастарыгар диэри дьахталларга Иванова Ирина Александровна 2-с миэстэ, 40-60 саастарыгар диэри Семенова Марина Спиридоновна 2-с миэстэ, 18-40 саастарыгар диэри эр дьонго Тумусов Афоня абсолютнай чемпион буоллулар. Хамаанданан 2-с миэстэбэ тигистилэр.

Н. СИВЦЕВА - НАМЫЫНА, Аппааны

Информационнай технологиялар – Нам улууһугар

Адьйах сылын дойдубут экономика сайдарыгар улахан оруолу информационнай технологиялар ылыахтара.

Наммыт улууһугар ИТ-ырынак хайдах сайдарый? 2032 сылга тугу ситиһиэхтээхпитий? Ол инниттэн билгин тух быһаарылары ылыахтаахпытый?

Бу тирээн турар боппуруостары ырытыһар сыаллаах Дьокуускайтан “Технопарк Якутии” ГАУ, “Кванториум” оҕо технопаркатын, “Деловая Россия” бизнес-сообщество, СР информационнай технологиялары сайыннары ассоциациятын, Нам улуунун бизнесин бэрэстэбиитэллэрэ; улуус үөрэҕириитин, культура, ыччат уонна коммунальнай өгөнү онорор тэрилтэлэрэ тохсунньу 26 күнүгэр Партизан оскуолатыгар “Развитие информационных технологий в Намском улусе” диэн форсайт-сессия (кэлэр өттүгэр тугу ситиһэр туһунан сессия) мустан информационнай технологиялар сайдыыларын 2032 сылга диэри стратегиятын дьүүлэстилэр.

Кэскиллээх тэрээһини “Нам улууһа” МТ дьаһалтата уонна үөрэҕири управлениета иилээн-саҕалаан ыт-

СЫЫППАРАПААХ ЭКОНОМИКАНЫ САЙЫННАРАБЫТ

тылар. Бу күн “Нам улууһа” МТ

Сессия үөрүүлээх аһыллыгытыгар улуус баһылыга Ю.И. Слепцов мустубут дьону эрдэлээтэ уонна олунньу 8 күнүгэр Нам улууһугар ИТ-киин аһылларын үөрүүлээх быһыыга-майгыга иһитиннэрдэ. СР инновацияларга, цифровой сайдыыга уонна информационнай технологияларга министириин солбуйааччыта Е.Р. Макаров республика аан бастакы форсайт-сессия буоларын тоһоолоон бэлиэтээтэ.

баһылыга Ю.И. Слепцов “СР ИТ-салаа сайдыытын ассоциацията” НКО-ну кытта бииргэ үлэлээһин сөбүлэнэр илии баттаата.

“Мировые тренды” диэн лекция кэнниттэн сессия кыттылаахтара 3 бөлөххө арахсан, Нам улууһугар ИТ-салаа сайдыытын бырайыактааһынга кытыннылар уонна бэйэлэрин көрүүлэрин киэн дьүүлгэ таһаардылар.

Депутат – норуот киһитэ

КЫҤАЛҔАЛАРЫ БЫҤААРСЫЫЛАР

Тохсунньу 22 күнүгэр Ил Түмэн депутата, «Колми» ООО генеральной директора Наталья Леонидовна Румянцева Нам сэлиэнньэтигэр автовокзал дьиэтигэр улуус гражданнын кытта көрсүһөн, ыйытыыларга хоруйдаата, кыһалҕаларын иһиттэ.

Бу күн дьон-сэргэ Нам сэлиэнньэтигэр, Хамаҕатта, Партизан, Көбөкөн нэһиликтэригэр норуот итэҕэлин ылбыт депутакка 8 тыһаан турар боппуруостарын быһаартара, сүбэ-ама ыла кэллилэр.

Ол курдук, Партизаннааҕы «Дьүрүл» фольклорнай ансамбыл бу сыл кулун тугар 19-25 күннэригэр Калининградка ытытыллар «Планета искусств» диэн аан дойдутааҕы айар форумга уонна фестиваль-конкурса кытта барарыгар музыкальнай инструмент атыылаһытыгар уонна айан суолун төлөбүрүгэр материалнай көмө; Партизан нэһилиэгин музейын материалнай-техническэй баазатын бөһөргөтүүгэ; киин үрдүк кыһатыгар үөрэнэр оҕону төлөбүрдээх үөрэхтэн босхо көһөрүүгэ; онкологиялаах киһи эбии эмтэнэ барарыгар; оҕо саадын өрөмүөнүгэр, Олонхо ыһааҕар бириис туруоруутугар спонсорскай көмө; биир гражданин социальнай дьиэҕэ учураакка турарыгар; Көбөкөн нэһилиэгин балыһатын салгыы толору үлэлэтэргэ көмөлөрү көрдөстүлэр.

Наталья Леонидовна Румянцева уонна киин көмөлөһөөччүтэ Инна Иннокентьевна Сивцева кэлбит дьон кыһалҕаларын болҕойон иһиттилэр, сүбэ-ама биердилэр уонна Саха республикатын государственнай былааһын уорганнарын, тустаах тэрилтэлэри кытта киирбит боппуруостары чопчулаһан, салгыы үлэлэһэргэ бэлэмнэрин биллэрдилэр.

Депутаттарбыт кэлэр өттүгэр аныгы үйэ сиэринэн интернет-сервис көмөтүнэн Нам улуунун олохтоохторугар быһа тахсар ғына былааннанан үлэлиэхтэрин наада. Ити барыта гражданныр этиилэрэ болҕомтоҕо ылылларыгар, туһааннаах сиргэ тиердиллэригэр, хардарыта сибээс олохтоноругар, депутат норуотугар чугаһырыгар көмөлөһүө этэ.

Үөрэҕири эйгэтигэр

ИДЭҔЭ ТУҤААЙАН

Тохсунньу 19-20 күннэригэр «Молодые профессионалы (Ворлдскиллс). Юниоры — 2019 в Намском улусе» диэн IV аһаҕас региональнай чемпионат сүүмэрдир күүрэхтэһиитэ Намнааҕы педколледж, техникум, гимназия, Нам 1-кы №-дээх, Хамаҕатта саха-французскай оскуолаларын баазаларыгар буолан ааста. Бу тэрээһин сүрүн сыалынан үөрэнээччилэр профессиональнай маастарыстыбаларын сайыннары буолла.

192 үөрэнээччи 15 оскуолаттан уонна 1 эбии үөрэхтээһин кииниттэн (I Хомустаах, Нам 1-кы №-дээх, Партизан, «Түөлбэ» оҕо киинэ, Хатырык, Хатын Арыы, ХСФЛ, Үөдэй, II Хомустаах, Нам 2-с №-дээх, Намнааҕы гимназия, Затон, Хамаҕатта, Бөтүг, Салбан, Түбэ оскуолаларыттан) кытынна.

Икки күн устата эдэр профессионаллар «Технология моды», «Хлебопечение», «Ремонт и обслуживание легковых автомобилей», «Кондитерское дело», «Столярное дело», «Гончарное дело», «Коммуникабельность», «Фотография», «Управление беспилотными летательными аппаратами», «Прототипирование», «Видеопроизводство», «Геодезия», «Поварское дело», «Предпринимательство», «Мультимедийная журналистика», «Физическая культура, спорт и фитнес», «Графический дизайн», «Веб-дизайн и разработка», «Мобильная робототехника», «Лабораторный химический анализ», «Электромонтаж», «Сетевое и системное администрирование», «Национальная кухня» диэн уопсайа 23 компетенцияҕа практической сатабылларын көрдөрдүлэр.

Кыайылыахтар улуус чизһин республикатааҕы түһүмэххэ көмүскүүхтэрэ.

Балаһаны бэлэмнээтэ А. КОРЯКИНА

Ветераннар сэбиэттэригэр

Вера Васильевна Попова салайааччылаах Ленскэй нэһилиэк ветераннарын сэбиэтэ аҕам саастаах ытык дьоммутугар аналаах бэрт үгүс тэрээһиннэри көбүлээн ытыар.

Ол курдук Ленскэй нэһилиэк депутаттара уонна ветераннар сэбиэттэрэ кыттыһаннар “Новый год в нашем дворе” диэн акция тэрийдилэр.

Бу акция Ленскэй нэһилиэк олохтоохторун биер өйгө-санааҕа түмэр, быраһынныктыы наставаннаһыны үөскэтэр инниттэн бастакытын ытытылына.

Дьүүлүүр сүбэ олохтоохтор кэлииккэлэрин, олбуордарын истэрин, массына киирэр ааннарын Саҥа дьыл тизмэтигэр сөп түбэхэр ғына араас оҕоһуктарынан киирээтэригэр; төһө табыгастаахтык уотунан-күөһүнэн сырдашыттарын көрдө.

Ахсынньы 20 күнүттэн тохсунньу 13 күнүгэр диэри барбыт акцияҕа уопсайа 30-ча ыал кытынна. Ол курдук, В.С. уонна Г.И. Эверстовтар, Т.Т. Местникова, И.Н. Гурьева уонна А.В. Винокуров, А.М. уонна А.Н. Андреевтар, И.И. уонна М.Д. Ивановтар, Т.А. уонна Р.Р. Кондратьевтар, М.А. уонна О.М. Поповтар, П.Б. уонна А.А. Поповтар дьиэ кэргэттэрэ ордук баай фантазиялаахтык онгостон дьүүлүүр сүбэ уонна олохтоохтор сэнээриилэрин ылыахтарын ылылар.

Валентина Семеновна уонна Георгий Иванович Эверстовтар, Т. Замятин аатынан уулусса олохтоохторо: “Олбуорбутун сыл аайы кииргэтибит. Аҕабыт улахан тымныылар иннилэринэ, алтынныга, уотун-күөһүн тардар. Розетканы хаар түһэн сиигридибэтин диэн, салапаанынан бүрүйэр уонна хоруопканан сабар. Онтон сыһыа-баайа атын оҕоһуктары саҕалыыр.

СЭРГЭХ ТҮӨЛБЭ

Ахсынньы 25 күнүгэр барытын ситэрэн-хоторон, оонньурдарын ыйаан, оҕоһуктарын туруоран уотун-күөһүн уматар.

Быйыл сибиинньэ сылыннан пеноплаһынан сибиинньэ, уоттаан-күөстээн хортунгуканан дьиз онорбут, кыра харыйаны кииргэппиһит, урукку кэмнээҕи Тымныы оронньору уонна Хаарчаананы, сиэммит туйунан онорбут ытын туруорбут. Олордуу харыйабытын симээбиһит.

Сайынны беседкабытын уоттаабыһыт күөстээбиһит кыһынны хараҕа араас өгнөрүнэн оонньоон киһи хараһын сылаанньыгар.

Былырынныттан тротуарбыт устатын тухары араас өгнөөх шардарга уу тонорон

уурабыт гирлянда уотугар сырдаан банаар курдук көстөлөр.

Чугас ыалларбыт, атын да түөлбөлөр олохтоохторо кыра оҕолорун илдьэ кэлэн көрөллөр, хаартыскаҕа түһэллэр.

Депутаппыт Александр Кириллин, түөлбөбит салайааччыта Татьяна Осипова, старостабыт Марина Брызгалова дьон сүргэтин көтөбөр араас тэрээһиннэри тэрийэн сэргэхтик олоробут”.

Тэрийэр комитет акция бары кыттылаахтарыгар Саҥа сыл кииһэлэригэр араас өгнөрүнэн күлүмүрдүү оонньоур уоттардаах олбуордарга тахсан көрү-нары көбүлүгүн гардыбыттарыгар, дьонно-сэргэҕэ үөрүүнү-көтүүнү бэлэхтээбиттэригэр махтал тылларын биллэрдэр.

**2019 — Энциэлигэ
Олонхо туюната**

Быйыл, балай да өртөн кэтэспит Олонхобут ыһыаҕа Энциэли хочотугар ыһыллан барыбытын үөрдүө, сүргэбитин көтөбүө. Үтүө мааны дьоннордоох Намга ыраахан-чугастан аат-ааттаан туох эрэ сонуну, кэрэни, дьиктини көрө-истэ ыалдьыт бөбө кэлиэ турдаҕа. Республика таһымнаах манньк улахан, эппиэттээх тэрээһингэ бэлэмнэнибит хайдах баран эрэрин туһунан Нам улуухугар «Олонхо» ассоциациятын председателэ, Олонхо ыһыаҕын тэрийиигэ уонна ытыгыга дирекция салайааччыта Иван Степанович Новиков манньк сээрэгэтэ:

— Олонхо ыһыаҕа биһиги улууспутугар бэс ыйын 20-21 күннэригэр ытыгыллыаҕа. Баара-суоҕа 145 күн хаалла.

Биллэрин курдук, элбэх объект тугуллуохтаах, тэрээһин үлэ барыахтаах.

Улуустааҕы тэрийэр комиссия тэриллэн үлэни ыыта сылдьар. Комиссия председателэ улууспут баһылыга Юрий Иннокентьевич Слепцов. Бу комиссия араас хайысхаларын үлэни тэрийэр 12 комиссиялардаах.

Ыһыаҕы үрдүк таһымна, үчүгэй бэлэмнээхтик ыытар сыалтан ойоростон үбү киллэриигэ Андрей Виссарионович

**2019 - Россияҕа
театр сыла**

Үүммүт 2019 сыл Россияҕа Театр сылынан биллэриллэн, дойду бары мунугар үөрүүлээх сурах буолла. Куйтураны инники күөнгэ тутуу норуот духуобунай бааһын сайыннарыы буолар. Бүгүн куйтураны өрө туппут киһи Елена Игнатъевна Руфова ис санаатын, норуоту кытта хайдах үлэлирин билсирэхпит.

— Елена Игнатъевна, бэйэн тускунан ааҕааччыларга биллиинэр эрэ.

— Мин Бастакы Хомустаахха кийиит буолан олохсуйбутум ыраатта, бэйэм Уус Алдан Суотту нэһилиэгиттэн төрүттээхпин. Ийилээх аҕам 4 оҕону төрөтөн, улаатыннаран, киһи-хара онортообуттарыгар төрөппүттэрбэр махтаалым улахан. 2012 сыллаахха Арктикатааҕы культура уонна искусство институтун ситиһилээхтик бүтэрэн баран, күн бүгүнгэ диэри «Алгыс» норуот айымньытын киинигэр фольклор специалиһынан үлэлиибин уонна ону тэнгэ «Мэскэйдэр» көр-күлүү бөлөбү салайабын.

— «Мэскэйдэр» диэн ааккыт тугу кытта сибээстээһин?

Бу аат бэйэтэ остуоруйалаах. Ол курдук 2013 сыллаахха Дьоксуускай куоракка «Дьээбэрэн» көр-күлүү республикатааҕы конкурска барар буоллубут. Сыана бэтэрээнэ Ф.А. Соловьев, В. Матвеева, А. Аргунова, Г. Попова уонна мин буолан, биэр сэрии тематыгар уонна Д.К. Сивцев-Суорун Омоллоон «Күөх көппө» драматын бэлэмнээбиппит, Филипп Алексеевич соҕото буон монолог туруорбута. Арай, конкурска баран иһэн, Филипп Алексеевич этэр: «Бачча улахан конкурска баран иһэбит уонна аата суох хайдах эрэ хобдох буолсу». Онуоха биһиги, сүбэлэһэ

«ҮЛЭБИТ ҮТҮМЭН ҮЛҮГЭР»

Бочкарев салайааччылаах Нам улуухун социальнай-экономическай сайдыытын Фондата тэрилиннэ. Онно улуус сорох тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ биэр, икки күннээх хамнастарын көмө быһытынан киллэрэн эрэллэр. Фондаҕа ахсынньыттан саҕалаан 370.000 солк. үп киридэ.

Олонхо дьиэтэ, улуус культууратын управлениета, нэһиликтэр куйтураларын кииннэрэ, норуот ансамбыллара, оскуолалар олонхолору туруорууга, фольклор бары көрүгнэригэр былааннаахтык үлэлиити-хамсыы сылдьаллар.

Биһиги Саха республикатын норуоттарын IV-с спортивнай ооньууларын ыһыпыт уопуттаахпыт. Дьоммут-сэргэбит бу да сырыыга бары тэрээһиннэртэн туора туруохтара суоҕа диэн эрэнэбин.

Олонхо ыһыаҕар аналлаах ырыаны айыыга конкурс биллэриллибит. Билигин үс ырыа бэлэм. Ырыалар автордара: В.Г. Ядреев, Е.А. Кутукова, И.С. Новиков уонна А.И. Татаринов.

Олонхо ыһыаҕын эмблематын бырайыагар конкурс биллэриллибит. Элбэх киһи кытынна. Олортон биэр эмблема улуус комиссиятын биһирэннэ. Ону улууспут

Нам улуухугар Олонхо ассоциациятын председателэ И.С. Новиков уонна улуус социальнай-экономическай сайдыытын Фондатын дириэктэрэ А.В. Бочкарев

олохтооҕо, народнай худуһунньук Г.Г. Петров ырытан суруйдааһына республика бигэргэтиитигэр барыахтаах. Оон Олонхо ыһыаҕын гимнэ уонна эмблемата баар буолуохтара.

Билигин туругунан былааннар, сметалар оҕоһулан биэр уопсай смета торума бэлэм буолла. Тутуу объектарын сметалара оҕоһулан бүтэн эрэллэр. 3 смета экспертизаны ааста. «Дьырыбына Дьырылыатта Кыыс Бухатыыр» олонхо туруоролунна. «Олонхо ыһыаҕа: төрүт

үгэстэри сөргүтүү, харыстааһын, тарҕатыы» диэн республикатааҕы научнай-практическай конференцияны ытыгыахпыт. Олонхо ыһыаҕын Концепцията оҕоһулан бүттэ. Норуот маастардарын, учуонайдарын, маастар уустарын, истэһиннэри түмэн сүбэ мунньахтары ытыгыбыт.

Улуус 15 бааһынай хаһаайыстыбата бириистэргэ убаһа туруоруох буолулар. Улууспут предпринимателлэрэ спонсордааһынга бэлэмнэрин биллэрдилэр. Соторутааһыта биэр дойдулаахпыт,

норуот маастара А.Н. Зверева айар, тигэр дьобурдаах дьоммутугар сүбэ мунньах ыытта. Олунньуга биэр дойдулаахпыт М.Н. Габышева салайытынан ас астааһынга сүбэ мунньах ыытара былааннанар. Олонхо ыһыаҕын тэрээһиннэрэ тус туспа бырайыактарга араарылыннылар. Хас биридди тэрээһингэ нэһиликтэри сыһыартаагыбыт.

Сүрүн сорукупут — Олонхо ыһыаҕын үрдүк таһымна тэрийэн ытыгы. Ол барыта улууспут дьоно туруннаһына, сомоҕолостоһуна эрэ кыаллыаҕа. Биллэн турар, «Олонхо ыһыаҕар» улуустартан дьон ааттааҕа, талааннааҕа кэлэрэ сэрэйиллэр. Оон кинилэри кытта күөн көрсөр, күрөстэһэр дьоннордоох, коллективтардаах буолуохтаахпыт. Улууспутугар талааннаах дьон элбэх. Кинилэри түмүөххэ, хамсатыахха, чочуйуохха, ханнык да бэйэлээхтэн толлубат, чаһыйбат турукка тиэрдиэххэ, көбүлүөххэ, сүбэлиэххэ-амалыахха наада.

Кэпсэттэ И. ИВАНОВ

охсоот, араас ааты барытын сыымайдаатыбыт да, табыгастааҕы булбатыбыт. Онуоха Ф.А. Соловьев биһиги аймалҕаммытын сангата суох истэн баран эттэ: «Мэскэйдэр, эһиги, наһаа айманаһыт, төттөрү-таары мэскэйдэн да мэскэйдэн буолаһыт». Биһиги бэйэ-бэйэбитин көрсөн кэбистибит уонна күлэн тоҕо бардыбыт. Онтон ыла биһиги бөлөхпүт «Мэскэйдэр» диэн ааты сөбүлээн, иҕэринэн сылдьабыт.

— **Бастакы конкурс кэнниттэн күүс-уох, сэниэ ылыннаххыт дии?**

— Ооннок, улахан сыанаҕа

БИЛСИН: «МЭСКЭЙДЭР» БӨЛӨХ

оонньоон, дьону күллэртээн, сүргэбит көтөбүлүн, дьибэ-битигэр саҕа санаа бөбөлөөх күүскэ үлэлиир баҕалаах кэлбиппит. Эдэр дьону бэйэ-эбэр түмэ тардан, арыллы-бакка сылдьар талааннарын уһугуннаран баҕа санаа мин төбөм иһигэр ытыгыты ытыллан барыта.

— **2019 сылга тэриллэн үлэлээбиткир номнуо 6-с сылыгар барбыт эбит дии, бу сыллар тухары ситиһи элбэх буолуохтаах.**

— 2016 сыллаахха «Күһүнгү киһи күлбүтүнэн» улуустааҕы көр-күлүү конкурсугар гран-при; 2017 сыллаахха Мэнгэ Хангалас улуухугар ытыгылыбыт Аркадий Новиков аатынан «Сасыкы сирэйдэр» көр-күлүү республикатааҕы фестивалыга «Көрдөөх көөчөөннөр» анал аат; «Дьээбэрэн-2017» көр-күлүү республикатааҕы конкурска «Бэртээхэй бэтиэһилэр» анал аакка тиксиппит. Нэһиликтит сыанатыттан түспөппүт, араас тэрээһиннэргэ «Мэскэйдэр» бу баарбыт диэн, нэһиликтит дьонун сэргэхсирэбит.

— **Артыгыты сөпкө талан, оруолун арийтаран дьон би-**

һирэбилин ылыы - ситиһии төрдө буоллаҕа дии. Артыгы хайаан да бэйэтэ күлүүлээх уонна дьону күллэриэн наада дии, манна эн туох кистэлэнгээххин?

— Бастаан үлэлиирбэр ыарахан этэ. Дьон толлон, тутатына, мин этиибэр сөбүлэнгэрин биэрбэт этилэр. Ол гынан баран, Хомустаах дьоно сыанаҕа тахса үөрүйэхтэр. Холобура, вокал буоллун, үнүкүү буоллун, олонхо туруорууга буоллун, барытыгар кырдыаҕастыын-эдрдин кыттыныылар. Нэһилиэгим дьонун билэр-көрөр буоламмын, кимизэхэ ханнык оруол барсыан сөбүн, туох танас-сап кэтиэн сөбүн төбөбөр буһаран-хатаран баран ылсабын. Дьэ, оччоҕо артыгыс баҕатын таптааха, кини эийэнэ буолар. Уопсайынан, нэһиликт бэйэтин бэйэтэ аралдытымматааһына, кини сайдыбат уонна кэхтэр суолга турар. Кистэл буолбатах, ооннок нэһиликтэр билигин да бааллар.

— **Оскуола оҕолорун кытта үлэлээһин дуо?**

—Оскуоланы кытта үлэбин ситимни иликпин, ол гынан баран куруһуокта ыыт диэн этии кириэрэ буоллар, акка-

астанам суоҕа этэ. Биридэ эмэ баран көмөлөһөөччүбүн, көрөн сааһылаан, бэрээдэктээн биэрэбин.

— **Сценарийы бэйэбит айаһыт дуу, эбэтэр бэлэм суруллубуту чочуйаһыт дуу?**

— Билинэбин, сценарий уонна тема булааһына - ыарахан боппуруос. Бэйэбит айбаппыт, олохтоох айар куттаах дьонтон суруйан биэрэллэригэр көрдөһөбүн. Нэһиликтит библиотеката, артыыстарым, бары оонньоор темабытын көрдүүбүт. Миэхэ биридэ үөрэммиттэри, төрөөбүт дойдум Суотту народнай театра сүбэ-ама биэрэллэр. Биридэ үлэлиир кыргыттарым саамай туттаах дьонум буоллаһытара, ону сэргэ директорбит А.Н. Новгородова мийгин өйөөн, үлэбин сылтан сыл ситэрэн, тупсаран, таһыммытын кыра-кыралаан үрдэтэн иһэбит.

— **Аһыах хонуктааһыта «Мэскэйдэр» айар киһэбит буолан ааста.**

— Тохсунньу 14 күнүгэр «Алгыс» норуот сынньанар киинигэр 13 туруоруулаах «Мэскэйдэр шоу» көр-күлүү киһэһитин тэрийдибит. Хаһан да оонньоно илик тематика киридэ. Оонньоор артыгы-

старым биридилээн кылабынай оруоллаахтар, бэйэлэригэр барсардык сангарингэрен, күллэртээн көрөөччүлэр интэриэстэрин тартылар. Дьоро киһэбитин биридилээн ырыаһыттар, «Мичээр» үнүкүү народнай ансамбыла кизэргэттилэр, бэйэм коллегаларым күүс-көмө буолан, «Мэскэйдэр» айар киһэбит үрдүк таһымнаахтык аасытыттан астынабын уонна махтаалбын тизэрдибин.

— **Уруккуттан оонньоор дьонноох буоллаһыт дии?**

— Ф.А. Соловьеву билбэт киһи диэн суоҕа буолуо, бэрт бэтиэхэлээх, күллэриннигин

ханна да бардар кыбына сылдьар үтүө санаалаах сүбэһит-амаһыт киһибит. А. Баишева, А. Аргунова, Е. Ядеева, А. Захаров, В. Скрыбькина, М. Рожина, Г. Рожина, Т. Соловьева, М. Ядеева, Д. Ощепков, Н. Азарова «Мэскэйдэр» тэриллээхтэриттэн биридэ үлэлэһиллэр, эдэрдэргэ наставник буолаллар. Саҕа сезонҕа саҕа ааттар бааллар, кинилэр чочулан, уһаарыллан өссө да ааттарын ааттаһыаһытара турдаҕа.

— **Инники былааннарын уонна бу сылтан тугу күүтэһин?**

— Мин бу сылтан күүтэриэм элбэх, үлэм эмиэ элбэх. Быйылгы сезонҕа 2 көстүүлээх комедия туруоруохпун баһарабын.

Үлэтигэр бэриниллээх, бар дьонун кытта быстыспат ыкса сибээһи олохтоон, биэр дойдулаахтарын биһирэбилин ылыаһын ылбыт Елена Игнатъевна Руфова инникитин үлэтигэр үрдүк ситиһиллэри, дьыбара суох даба-йылылары, хаһан да уостубат күүһү-уоһу баһарабыт!

Л.Л. МОСКВИТИНА - КОРЯКИНА

Тохсунньу 17-18 күннэригэр «Нам улууһа» МТ 2018 сыллаах үлэтин отчуоту улуус баһылыгын бастаабы соҕуоһунан А.А. Соловьев салаааччылаах иккис бөлөҕө сырытта. Бастаабы күн Хатын Арыы нэһилиэгин Граф Биэрэгэр, Кыһыл Дэриэбинэ уонна Аппааныга, иккис күн Маймаҕа, Бөтүн, Хамаҕатта нэһиликтэригэр отчуоттаатылар. Ааспыт сылга улууспутугар элбэх уларыйыылар тахсыбыттарын бэлиэтээтилэр. Ол курдук, 2018 сылы улуус баһылыгынан А.П. Атласов саҕалаабыта, онтон Е.Е. Гоголев улуус баһылыгынан эбээһинэһин толорбута, ол кэнниттэн күһүн Ю.И. Слепцов баһылыгынан талыллан үлэли сылдьар.

ГРАФ БИЭРЭГЭ.

Улуус дьаһалтатын 2018 сыллаахы үлэтин отчуоту муньаахха 40 киһи мустубут. Отчуоту видео-сюжет кэнниттэн 2017 сыллаахха туруорсубут боппуруостара төһөтө тубутун тубуулаабын ырыттылар, араас хайысхалаах ыйытылары биэрдилэр, туруорсуулары эттилэр. Ханна да буоларын курдук ос-

лара сүүрэн түһэр онгороллор буоллар диэн эттилэр. Халаан уутун кэмгэр, сайын, күһүн «хара уу» кэллэһинэ уу баһар кэтэх массынааах дьон барыта Песчанкаттан кэлэн баһалларын этэн туран, күөлгэ уу кирибэт буолан сылын аайы уолан иһэрин бэлиэтээтилэр, маньы таһынан массыналар арыылары-аһынахтара тохто сылдьара экологияҕа, ууга

ры ханнык тэрилтэ көрөрүн-истэрин туоһуластылар.

АППААНЫ.

Отчуоту 50-тан тахса киһи кэлэн иһиттэ. Ыйытыга, туруорсууга көхтөөхтүк кытыннылар. Оскуола профсоюзун председателэ саҕа үлэли кэлбит учууталлар хамнастарга олох кыра, манна эбии олоһор усулуобуйалара суох, дьиэ-куортамнаһан олоһолор диэтэ. Ол иһин сылын аайы учууталлар биірди-иккили сыл үлэли-үлэли бара туралларын эттэ. Онон кадрьынан хааччылыыга куруутун кыһалжалары көрсөллөр эбит. Үлэһиттэргэ бырайыас харчыта кэмгэр тоҕо төлөмөтүн ыйытта. Сылын аайы бу боппуруос сүүрүн кыһалжа кубулуйан эрэр диэн санаатын эттэ. Оскуола дириэктэрэ ма-

да санаторийга барар квоталарын аһыйатан куоракка баар санаторийга путевканы олохтуулларыгар, Партизанна гериятрия койкатын элбэтэллэригэр, Намна баар бэтэрээннэр балаҕаннарыгар толору хааччылыыны, оҕо саадтарыгар ГСМ-га харчы көрүлүбэт буолан үүт аһы, борддукталарын ылаалларыгар кыһалжалар баалларын этэн туран, «Эрэл» ТХПК үүт аһын бэйэтэ тиердэллэригэр, бу үс нэһиликкэ кырдыаас дьону, инбэлииттэри көрөр-истэр, илдэр-аҕалар социальнай үлэһити аһырга туруорустулар.

Халаан уутун тутар дамба тутуллуобуттан ыла Граф Биэрэгин, Кыһыл Дэриэбинэ, Бөтүн, Аппааны олохтоохторо хаһыс да сылын туруорсар боппуруостарын шлюз

көрүлүбэт буолан борддукта ыла аҕалалларыгар кыһалжалары көрсөллөрүн эттэ.

Суол нэһиликтэргэ тыын боппуруос буоларын этэн туран, Нам улууһугар асфальт собуотун, бааһынай хаһайыстыбалар хортуппуйдарын, оҕуруот аһын батаралларыгар анаан улууска анал специалист баар буоларын туруорустулар. Бу сылга ойуур хаһайыстыбатын салаатыгар «Валезник» сокуон кирибитин, бөҕү-саҕы харайыыга кирирэр нолуок улууска хайдах быһылаахтык кириэрин, Ленскэй нэһиликкэ оскуолаҕа бастаабы кылааска кириргэ электроннай учураакка туруура доруобуйаларынан хааччахтаах оҕолорго тухульгота баарын, инникитин Бөтүн нэһилиэгэр оҕуруот аһын

КҮӨППЭР УОЛЛУЛАР, ОТ-МАС ХАТТА

куола нэһиликкэ тыын суолталаах боппуруос. Ол курдук, бастаабын оскуола дириэктэрэ үөрэхтэһин салаатыгар оптимизация буолар түгэнигэр, Аппааны оскуолатын кытта холбообокко, билигин статистика туһунан хаалларыны туруоруста. Оскуола үлэли кэлбит учууталлар олоһор усулуобуйалара суох буолан куруутун уларыйалларын сыла аайы этэллэр. Онон бу да сырыыга специалистарга анаан дьиэ тутуу боппуруоһун тумнубата. Оскуола тымныытын бэлиэтээтэ, мастерскойу тымныы буолан саппыттары эттэ. Оскуолаарга өрөмүйөн үлэтин ыйытыга, матырыйаал ылыыга харчы тоҕо көрүлүбэтин ыйытта.

Саҕа үйэ тэтиминэн интэриниэт ситимэ сайдан иһэрин бэлиэтээн туран, нэһиликкэ хаһан түргэн тэтимнээх оптоволокно тардылларын туоһуластылар. Манна даҕатан, А.Х. Христофоров баар нэһиликтэргэ интэриниэт ситимэ үчүгэй буолбаҕабын этэн туран, ветеринарнай салааҕа «Меркурий» программ кирирэн тыа дьонугар харгыстар баалларын бэлиэтээтэ. Бу сокуон кыра уонна кэтэх хаһайыстыбаны эһэр сокуон курдук, саастаах, кырдыаас дьон бары ону сатаан туһамматтар. Мантан сылтаан сылын аайы ынах-сүөһү аһааһыгар түһүү барыаҕа. Саҕа кирир сокуоннары үрдүкү салалта барытын ылы-чып ылына, сөбүлөнэ олоһоллор диэн санаатын эттэ. Маныаха Приморская кыраай губернатора көбүлээн «Глонас» транспорты хонтуруоллуур федеральнай сокуону ылымматтарын холбоордан туран, Нам улууһун уонна нэһиликтэр депутаттара сокуону ылыммат буолууну туруорсуохтарын наадатын эттэ. Олонхо ыһаҕар бэлэмнэни чэрчитинэн Нам оҕонньортон саҕалаан төрүччү онгоруохха диэтэ.

«Ромашка» оҕо саада аһыах сыллаахыта саҕа дьиэлэнэн олохтоохтор, үлэһиттэр үөрүүлэрэ үксээбитэ. Ол эрэн, тутуу хаачыстыбата мөлтөх буолан элбэх эрэйи көрсүбүттэр. Сыл аайы туруорсар боппуруостарынан кырыһынан тэстэрин туораты буолла. Көрүдүр муостата тэллэйдэммитин суох онгорбуттарын кэнниттэн, аны оҕолор хосторо тэллэйдэнэн эрэрин эттилэр.

Аппааны уонна Граф Биэрэгинээби суол муостатын кэнниттэн кэлэр суолга быһылаан, саахал тахсыбатын туһугар, ардах кэнниттэн суолга уу олохсуйбатын гына ал-

буортулаабын таарыйдылар.

Улуус киинигэр нэһиликкэни кытта үлэлэнэр кэккэ тэрилтэлэр специалистара дьону кытта кэпсэтэр культураларын таһыма намыһаҕа, докумуону толорор үлэлэрэ бытаана ахтылынна. Элбэх оҕолоох дьиэ кэргэнгэ дьиэ туттууга ханнык усулуобуйанан субсидия бериллэрин, уһаайба учарата тоҕо бытааннык сыҕарыйарын, нолуокка туху уларыйылар кирибиттерин туоһуластылар. «Эрэл» ТХПК борддуксуйата нэһиликкэ атыыга кэлэрэ буоллар диэн санааларын тиэртилэр.

Намнааҕы техникум дириэктэрэ сылын аайы туруорсар саҕа үөрэнэр куорпуһу туттарыыга өйөбүл буолалларыгар ыһырда. Спорт саалалар тупсарыллан олус үчүгэй буолбутун этэн туран, инвентарынан күүс-көмө буолун диэтэ.

КЫҤЫЛ ДЭРИЭБИНЭ.

Отчуоту истэ 20-чэ киһи мустубут. Саҕа дьыл эрэ иннинэ элбэх функцияны толорор эбийиэк үлэҕэ кирирэн олохтоохтор үөрэ-көтө саҕа дьиэлэригэр 2019 сылы көрсүбүттэр. Онон олус сэргэһиэн олоһоллор. Ол да буоллар саҕа эбийиэккэ кэккэ кыһалжалар бааллар эбит. Ол курдук, салгылатар систимэни онгору иликтэр эбит, ол иһин паар олохсуйан тэстэ турарын, маньы таһынан толору хааччылыыта алдьанан өрөмүйөннүүргэ элбэх үп эрийиллэрин эттилэр. Сайынны уу ситимин тимир турбатын хаһан полипропиленовой турбаҕа уларыталлары ыйыттылар. Сир онгоруутун уонна ыһы үлэтигэр өр кэмгэ үлэлэспит Н.Н. Сивцев отчуоттарга куруутун бэйэтин көрүүтүн, санаатын этэр. Ол курдук, Нам улууһугар бурдук ыспытара 210 сылын бэлиэтиир тэрээһини Никольскайдааҕы сир музейыгар эрэ сыҕабакка, түмсэн күүс-көмө буолан үрдүк тэрээһиннээхтик ытыгы туруоруста. Ынах, сылгы иититэ сүүрүн дьарыкпыт буоларын быһыытынан улахан болҕомтону тыа хаһайыстыбатын салаатыгар ууралларыгар туһаайда. От былаана сайын кыайтарбатынан сибээстээн эбии аһылыгы олоһор күүһүрдүөххэ, урукку үлэлэбит сылларын холбоордан туран, урукку кэмнээҕи күргүөмнээх үлэни тэрийиэххэ наада диэн санаатын үлэлэһиннэ.

Дэриэбинэ иһинээби уулусалары сырдатар точечнай лаампалартан үнэ үлэли турарын эттилэр. Бу лаампала-

стерской тас өттүн бүрүйүүнү сыл аайы туруорсар. Оскуолаҕа салгылатар систимэни тупсарыыга үлэ барыан наадатын эттэ, өрөмүйөн үлэтигэр тоҕо үп көрүлүбэтин ыйытта.

Мыраан үрдүнэн Кыты Баалыга туху просекатын солуулларын, И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 125 сылыгар анаан улууска хамыһыһа тэриллэтин, Олонхо ыһаҕар, Аммаҕа ытытылаах VII спортивнай ооньууларга туху бэлэмнэни үлэҕэ барарын туһунан туоһуластылар, урукку сүөһү өлөрөр сыаҕы сөргүтэн хоту нэһиликтэр транспортивкатыгар табыгастаах булуобун эттилэр.

«Озерной» квартал уулусатын сырдатар уотун уонна суол-иис көрүүтүн-истиитин быһаарары, оскуола-саад тутуутун туруорустулар. Улуустааҕы сорох аһаҕас конкурстар мөлтөх таһымнаахтык тэриллэллэрин этэн туран, дүүллүүр сүбэни аныылларыгар улахан болҕомто ууралларыгар эттилэр. «Талба» ырынак уонна «Сардаҕа» кинотеатр икки ардынааҕы тохтобул мисэтэҕэ хаһан онгорулларын ыйыттылар.

Тыа хаһайыстыбатын салаатыгар онгоруон таһаарыыны уонна оҕуруот аһын батарыыга улуус дьаһалтата улахан болҕомтоҕо ылаалара буоллар диэн санааларын эттилэр. Бааһынай хаһайыстыбалар эмиэ ИП буолаллар, онон предпринимателлэри салайар уорганнары кытта ыкса сибээстээхтик үлэлэстэхтэринэ таһаарылаах буолуо этэ диэттир.

Музыкальнай оскуола муостата уларыйан тупсубут, ол эрэн үөһэ өттө мөлтөөбүн эттэ. Толору хааччылыыта суох буолан ирдэбилгэ эппиэттээбэт, маньы таһынан электрик көрүлүбэт буолан, дириктэр электричествоҕа сэрэхтээх буолууга бэйэтин аһаҕастык ээрэри, ону көрөр-истэр көңүлэ суох эбит. Онон ханна үөрэнэн көнүл ыларын ыйытта.

Кырдыаастарга «Бэс чаг-

онгоруутун үлэҕэ ханна тиийбитин ыйыттылар.

Улуус дьаһалтатын ааспыт сыллаахы үлэтин түмүгүн бу үс нэһиликкэ олохтоохторо 100% биһириллэрин биллэрдиэр.

МАЙМАҒА.

Отчуоту истэ 27 киһи кэлбит. Отчуот кэнниттэн улуус депутаттарын Сэбиэтин үлэтин сыллаахы отчуотун Г.В. Гуляев иһитиннэрдэ.

Оскуолаарга аһаҕастык автобустардан билигин хас автобус ирдэбилгэ эп-пэттээн сүүрэрин туһунан, мелиорацияга туху үлэ ытытыларын, улууска үүт аһы онгору таһаарар атын тэрилтэ баар буолуо дуо диэн, тыа хаһайыстыбатын салаатыгар куруутун бааһынай эрэ хаһайыстыбалары сайыннарыыга үлэ барарын этэн туран, тоҕо кэтэх хаһайыстыбалаах дьону тумналларын, өртөөһүнү сөргүтүүнү, ойуур баһаарын кэнниттэн охтубут мастары ыраастыыр үлэ ытытыларын ыйыттылар. Сирин онгорууга, дулданы астарыыга, от тиийтириигэр кэтэх хаһайыстыбалаах дьонго эмиэ өйөбүл наадатын эттилэр. Манна да «Меркурий» программа кирирэн харгыстары таһаарытын тумнубатылар. Нэһиликтэринэн сылдьан үлэлэтихпит диэн усулуобуйалаах, ветеринарнай управление УЗИ ылбытын этэн туран, хаһан Маймаҕа нэһиликтэр кэлэрин ыйыттылар. Бу нэһиликкэ эмиэ социальнай үлэһит туруорсаллар эбит. Улууспут ааспыт сыллаахы үлэтин 100% биһирээтилэр.

БӨТҮН.

Отчуоту 47 олохтоох иһиттэ. Бастатан туран оҕо саадын сэбиэдиссэйэ детсаад олус эргэ буолан ирдэбиллэргэ эппиэттээбэтинэн куруутун ыстарааптанарын этэн туран, саҕа детсад тутуутун, үлэ харыстабылыгар үөрэнэллэригэр харчы көрүлүтүн ыйытта. ГСМ

харайар эбийиэк тутуллуутун ыйыттылар. Сыллаахы үлэни 100% биһирээтилэр.

ХАМАҒАТТА.

Отчуокка 96 киһи мустубут. Ааспыт сылга уопсайа 22 ыйыты уонна этии кирибит эбит. Бу отчуокка онтон да итэҕэһэ суох буолла. Ол курдук, нэһилик иһигэр уот ситимэ ЦИП кабельга 10 км-тан 6 км-ра тардыллыбыт. Бу хаалбыт 4 км. салгы тардалларыгар, нэһилик иһигэр автобус сырытын, Арыы Тииккэ уонна Кириэс Кытыла остановка, саҕа кварталга инженернай обустройства, «Эрчим» спорт сааланы тас өттүн тупсарыыга, ХСФЛ-га онгоруллубут спортивнай площадка төлөбүрүгэр улуус өттүттэн күүс-көмө буолалларыгар, М.К. Аммосов аатынан уулусаны өрөмүөннүүргэ, «Лингва» лааҕыры сөргүтүүнү, оскуола тутуутун түргэтэри, «Якут-геология» ытытар үлэҕэ айылҕа, экологияга содула суох үлэни ытыталларыгар, «Танхайга» уот ситимин тардыыны туруорустулар.

Күһүнүн сылгы, сүөһү сүппэтин наадатыгар күүстэх хонтуруолу тэрийэргэ, аллараа кирии бүтэйдээһинин аһын чугастаабын нэһиликтэр Нам, Аппааны олохтоохторо үчүгэйдик саба сылдьалларыгар, кэтэх хаһайыстыбалаах дьон ынаһын эспэт сыаллаах үлэни ытытарга, саҕа сагалыыр уонна дьиэ кэргэн фермердэр гранна кытталлары өйүүллэригэр, «Бүлгүттээх» мелиорациятын тиийтээхтик үлэлэтэргэ этии киллэрдилэр. Кириэс Кытылтан кумах тиийэр тэрилтэ техникалары хас да сиринэн буолбакка биір суолунан сылдьан баран, ону көнөрөллөрүгэр, кыстыкка от тиийбэтинэн сибээстээн күөх маассаны дэлэйдик олордоллорууга баҕардылар. Олохтоохтор ааспыт сыллаахы отчуоту 100% биһирээтилэр.

Хас да нэһиликкэ улуус таһымыгар орто хамнас кээмэйин көрдөрүүтүгэр тохтоон астылар. Билигин улууска орто хамнас 44 тыһ. 757 солк. тэннэһэр. Маньы бюджет эрэ салаатын үлэһиттерин таһымынан холуулларын сөбө суоһунан ааҕаллар. Тыа сирин олохтооҕо хайдах да ити хамнас таһымыгар эппиэттэспэтин ыйаллар. Инникитин үлэ салааларынан тыран таһаараллара буоллар диэн санаалаахтар.

С. АРГУНОВ

Улуус нэһиликтэригэр

Оҕо саас - киһи эт-сиин, өй-санаа, сизэр-майгы өттүнэн онкула онгоһуллар биир ураты кэрдиис кэмэ буолар. Хас биридди киһи олоҕор эрэ-нэрдээх буоллаҕына үлэтэ-хамнаһа, үөрэҕэ тахсыылаах буолар.

Хатын Арыы нэһилиэгэр үгэскэ кубулуйбут бастын үөрэнээччилэр уонна спортсменнар Ороһооспотооҕу бааллара алтыс сылын тэрээһиннээхтик ытытылынна. Тэрээһин И.Е. Винокуров аатынан Хатын Арыы орто оскуолатын саалатыгар күөх-уоттаах харыйа тула ытытылынна.

Нэһиликтэн Нам улуусун араас оскуолаларыгар туйгундук үөрэнэр 37 оҕо баһылык грамотатын уонна миннигэс бэлэх туттардылар. Ол курдук, «Ученик года» - Хатын Арыы оск. 9-с кыл. үөрэнээччитэ Владислав Парников; «Открытие года» - Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, английскай тыл олимпиадатын призера, «Блдьаа ыччаттара» ОМО активна Анастасия Саморцева; «Юный общественник» - Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, «Блдьаа ыччаттара» ОМО активна Мирослав Евграфов; «До, ми, соль» - Хатын Арыытааҕы оҕо искусствотын оскуолатын «Хатынчаана» үнүгү бөлөҕө (сал. А.Ю. Ноговицына); «Лидер года» - Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, «Эргизен - 2018-2019» республикатааҕы бизнес-ооньуу сүүмэрдир тууругар 3-с м., «Саха КВН» региональной тууругар 2-с м. Кирилл Егоров; «Достижение года» - «Добро-вольцы 21 века» республикатааҕы конкурс лауреаттара, «Лидер 21 века» Бүтүн Россиятааҕы конкурс финалиста, «Увековечивание памяти воинов-якутян, освободивших Крым в 1944 г.», үгүс республикатааҕы, улуустаа-

БАСТЫҢНАР БААЛМАРЫГАР

ҕы күрэхтэһиилэр кыайылаахтара, «Блдьаа ыччаттара» ОМО; «Исследователь года» - Хатын Арыы оск. 7-с кыл. үөрэнээччитэ, улуустааҕы физика олимпиадатыгар 1-кы м., «Шаг в будущее» НПК 1-кы ст. дипломант, «Чудотворцы» педагогическай этэрээт республикатааҕы конкурса 2-с м. Вероника Винокурова; «Вдохновение» - «Фантазия» муода театра, Затон оск. (сал. М.К. Оконешникова), «Творческий потенциал» - Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, «Эргизен - 2018-2019» республикатааҕы бизнес-ооньуу сүүмэрдир тууругар 3-с м., улуустааҕы КВН-на 1-кы м., регионааҕы КВН-на 2 м., фитнес аэробикаҕа 3-с м., «Вожатское сердце Якутии» конкурс кыттыылааҕа Туйара Софронова; «Активист года» - Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, «Блдьаа ыччаттара» ОМО активна, баскетболга 1-кы м., волейболга 2-с м., фитнес-аэробикаҕа 3-с м., «Точка роста» предпринимателлэр регионнааҕы конференцияларын кыттыылааҕа Моника Евстафьева ыллылар. Туйгун уонна бастын үөрэнээччилэри «Нам улуу-

на» МТ баһылыга Слепцов Юрий Иннокентьевич эбэрдэлээн туран, үрдүк ситиһиилэри баҕарда.

Улуус депутаттарын сэбиэттин депутата Соловьев Владимир Юрьевич, Хатын Арыы орто оскуолатын 11-с кыл. үөрэнээччитигэр Валерия Сысолятинаҕа бэйэтин анал бэлэҕин туттарда. Валерия предпринимательство республикатааҕы олимпиадатын финалиһа, «Точка роста» регионнааҕы предпринимателлэр конференцияларын кыттыылааҕа, «Эргизен» бизнес-ооньуу республикатааҕы турун 2-с миэстэлээҕэ буолар.

Иккис блокка спорка үрдүк ситиһиилээх спортсменнары чиэстээһин буолла. Наҕараадалары Хатын Арыы нэһилиэгин баһылыгы э. т. Г.Г. Марков туттарда. Оконешникова Капиталина — Хатын Арыы оск. 2-с «а» кыл. үөрэнээччитэ, Ярослав куоракка дуобакка ытытылыбыт аан дойдутааҕы күрэхтэһии үһүс призера, Сочи куоракка ытытылыбыт Россия төрдүс үрүн көмүс призера, дуобакка Саха сирин первенствотын үрүн көмүс призера; Ефимов Женя - За-

тон оск. 6-с кыл. үөрэнээччитэ, боксаҕа Германияҕа Феннингем куоракка ытытылыбыт аан дойдутааҕы ин-терконтинентальной турнир чемпиона, Саха сирин чемпиона, биас республикатааҕы турнир кыайыылааҕа; Петрова Сайыына - Р.М. Дмитриев аат. олимпийскай училище 8-с кыл. үөрэнээччитэ, Сухуми куоракка ытытылыбыт дзюдоҕа, самбоҕа «Кубок Победы» аан дойдутааҕы турнир кыайыылааҕа, Казахстан куоракка ытытылыбыт дзюдо күрэхтэһиитин бронза уонна үрүн көмүс призера, Ижевск

Эмма - Намнааҕы гимназия 9-с «а» кыл. үөрэнээччитэ, дуобакка СР первенствотын призера; Бетюнскай Саша - көңүл тустуу, Саранск куоракка ытытылыбыт грекоримскай тустууга бастыыр иһин күрэхтэһии Россияҕа кыайыылааҕа, Саха сирин первенствотын 3-с м.; Евсева Туйара - волейбол, Хатын Арыы оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, улуустааҕы волейбол күрэхтэһиитин призера; Огнева Жанна - Затон оск. 7-с кыл. үөрэнээччитэ, Саха сирин чэпчэки атлетикаҕа күрэхтэһиитин үрүн көмүс призера, чэпчэки атлетикаҕа федерация лично-команднай күрэхтэһиитин призера; Антипина Оксана — Нам 1-кы №-дээх оск. 11-с кыл. үөрэнээччитэ, чэпчэки атлетикаҕа хас да төгүллээх республикатааҕы турнир призера; Баишев Дима — Хатын Арыы оск. 9-с «а» кыл. үөрэнээччитэ, көңүл тустууга Дальневосточнай турнир чемпиона, көңүл тустууга уонна хапсаҕайга 6 төгүллээх чемпиона уонна призера.

Ороһооспотооҕу баалга Хатын Арыы оскуолатыттан - 97, Затон оскуолатыттан - 19, Нам алын сүһүөх оскуолатыттан - 8, Намнааҕы гимназияттан - 22, ХСФЛ-тан - 6, Нам 1-кы №-дээх оскуолатыттан - 11, Нам 2-с №-дээх оскуолатыттан - 13 наар «4» уонна «5» сыанаҕа үөрэнэр оҕолорго саҥа дьыллааҕы бэлэхтэри туттардылар. Граф Бизергитэн «Бережок» оҕо ансамбыла «Разморозною зимою», Хатын Арыы орто оскуолатын 5-с кылааһын уолаттара «Тынына биэр», «Даймонд», «Фантазия» муода театрда эбэрдэ нүөмэрдэри биэрдилэр.

Бырааһынныгы тэрийбит, тэрийсибит бар доммутугар махтал тылларын этэбит.

Н.Д. СИВЦЕВА

Үтүө үгэс үөдүйдүн

Биһиги судаарыстыба-быт, обществобыт олоҕу үчүгэйдик билэр, баай уопуттаах аҕа саастаах дьону дойдуну общественнай олоҕор киэҥник кытынналар, кинилэргэ тирэнэр, общество өттүтэн болҕомтолоох сыһыаны олохтуур, чэгиэн-чэбдик, сэргэх-сэнэх сылдыһыларын, олохторун таһымын үрдэтэн уһун үйэлэниилэрин ситиһэр соруу туруорунар.

Биһиги норуоппутугар былыр-былыргыттан кырдьаҕаска, кыаммакка-тийиммэккэ, олох араас ыараханыгар түбэспиттэргэ буор босхо бэйэ санаатын көмөлөһөр, өйүүр, дойдуну быһаарыылаах үлэлэригэр, кэмигэр баҕа өттүнэн кыттар үтүө үгэс баар. Бу үтүө үгэһи салгыыр дьон билигин да биһиги ортобутугар элбэхтэр.

Ол туһунан РФ президентэ В.В. Путин 2016 с. ахсынны 5 күнүгэр РФ Федеральнай мунһаҕар аадырыстаабыт суругар манньк суруйан турар: «Воля и великодушие граждан, которые участвуют в таких проектах, формируют столь необходимую России атмосферу общих дел, создают колоссальный социальный потенциал, и он должен быть обязательно востребован. Необходимо снять все барьеры для развития волонтерства, оказать всестороннюю помощь...»

АМАРАХ САНААЛААХТАР ТҮМСЭЛЛЭР

Биһиги республикабытыгар аҕа саастаах баҕа өттүнэн үтүөнү онороочулар (доброволецтар, серебрянай волонтердар) общественнай хамсааһыннара 2017 сылтан сөргүтүллүбүтэ. Бу хамсааһыны өйөөччүлэр биһиги улууспутугар суох буолбатахтар.

Манньк хамсааһыны биһиги улууспутугар тэрийэр боломуочуйалаах Лебедева Оксана Ивановна (Хатын Арыы ветераннарын сэбиэттин председателинэн үлэлээбитэ), Улуус ветераннарын Сэбиэттин председателэ Михаил Баишев уонна кини көмөлөһөөччүтэ Антонина Михайлова тохсунньу 22 күнүгэр тэрээһин мунһаҕы ыттылар. Бу мунһаахха улуус киниттэн уонна 9 нэһиликтэн ветераннар бэрэстэбиитэллэрэ кытынылар.

Доброволецтар (волонтердар) хамсааһыннарыгар, тэрээһиннэригэр хаһыс да сылын кыттыбыт ыалдьыпыт Мэнгэ Хангалас улуунун олохтооҕо Акулина Егоровна Стручкова уонна биир дойдутаахпыт, И.Д. Винокуров-Чабылдан аатынан начальнай оскуола директорын иитэр үлэҕэ солбуйааччы Анна Ильинична Ядрихинская үлэлэрин уопутун, граннар-

га хайдах кыттыахха сөбүн туһунан кэпсэтиллэр, сүбэлээтиллэр.

Бу бастакы мунһаах ама-рах санаалаахтар (серебрянай волонтердар) сэбиэттэрин талыынан түмүктэннэ. Сэбиэктэ талылыннар:

председателинэн - Лебедева Оксана Ивановна, чилиэннэринэн Потапов Григорий Семенович, Михайлова Антонина Константиновна, Иванов Иннокентий Иннокентьевич, Сивцева Клавдия Яковлевна.

РОССИЯ ДОБРОВОЛЕЦТАРЫН КОДЕКСА

Россия амаарах санаалаах гражданина (доброволеһа) – обществоҕа туһалаах үлэ-

ҕэ сүрээһин ыйытынан-кэрдиитинэн туох да төлөбүрү эрэйбэккэ баҕа өттүнэн кыттар киһи. Доброволельһан сааһыттан, идэтигэн, социальнай балаһыанньатыттан, омугуттан тутулуга суох ким баҕарар буолуон сөп.

Амаарах санаалаахтар (доброволецтар, волонтердар) үлэлэрин сүрүн тускула, тутула:

Киһи бэйэтэ баҕаран кыттыта – доброволец буолууну хас биридди киһи бэйэтэ быһаарар, ким да кинини туохха эмэ күһэйэн кытынарара сатамат;

Босхо үлэлээһин – доброволец үлэтэ төлөммөт, доброволецтар өнгөнү босхо

оноруохтаахтар, үлэни босхо толоруохтаахтар;

Эппиэтинэс – доброволецтар ылыммыт үлэлэрин хаачыстыбалаахтык толоруохтаахтар, тиһэбэр тиэрдиэхтэхтэр;

Сокуоннас – доброволец үлэтэ РФ сокуонун утарыа суохтаах;

Убаастабыл – доброволецтар хас биридди киһи культууратын, уратытын уонна аатын-суолун убаастаахтар;

Сомозолуу – доброволецтар бэйэлэрин түмсүүлэрин сыалларын уонна сүрүн хайысхаларын тутуһуохтаахтар;

Тэн буолуу – доброволецтар түмсүү толорор үлэҕэ тэнгэ сылдыһахтаахтар;

Бэйэни сайыннарыы – доброволец билиитин-көрүүтүн сайыннарыыга дьулуһуохтаах, бу дьарык киһи өй-санаа, сизэр-майгы быһыытынан үүнүүтүгэр тиэрдэрин бигэтик өйдүүр;

Сизэр-майгы – доброволецтар моральной-этичэскэй нуормалары тутуһан үлэлээһиннэрэ, бэйэлэрин тус холобурдара обществоҕа духовнай-нравственной сыаннастар олохтоһууларыгар уонна тарҕаныларыгар сабыдыаллыыр.

Биһиги улууспутугар амаарах санаалаах доброволецтар элбээн иһэллэригэр саарбахтаабыт.

И. ИВАНОВ

Спорт - дьулуур, спорт - тулуур

Киэнник тэнийэ илик тустуу бу көрүгэр өрөспүүбүлүкэтээби аһаҕас күрэхтэһии 2018 сыл ахсынньы 19 күнүгэр Нам сэлээнньэтигэр ытыллыбыта.

Бастакы бөлөххө 12-14 саастаах, иккискэ – 15-19 саастаах уолаттар Нам уллуун нэһиликтэригэр, Дьоккуускай куораттан мустан киристилэр. Бу күрэхтэһии ССРС спорка уонна физическэй культурага туйгуна, Нам уллуун, Көбөкөн нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, греко-римскэй тустууга ССРС спордун маастарыгар кандидат Егор Егорович Орлов 80 сааһын туолар кэрэ-бэлиэ түгэнигэр ананна.

Көбүөргө барыта 60-ча эдэр бөҕөс тахсан күөн көрүстэ. Ордук обургу оҕолор тустар техникалара үрдүгүн, сытыы кирииллэри, кылбар кыайылары көрдөрдүлэр. Бастакы бөлөхө: 35 кг. 1-кы м.- Кутуков Мирослав (Хатын Арыы), 2-с м.- Сидоров Денис (Хатын Арыы), 3-с м.- Охлопков Ариан (Нам), Винокуров Вадим (Хатырык); 40 кг. 1-кы м. – Охлопков Айысхан, 2-с м.- Баишев Дима, 3-с м.- Наймов Айастан (бары Хатын Арыыттан), Собакин Макар (Хатырык); 45 кг. 1-кы м.- Захаров Коля (Хатын Арыы), 2-с м.- Кириллин Айсен (Нам), 3-с м.- Константинов Алеша (Нам),

Винокуров Саша (Хатырык); 48 кг. 1-кы м. – Охлопков Семен (Хатын-Арыы), 2-с м.- Ширяев Айтал (Хатын-Арыы), 3-с м.- Барашков Артур (Нам); 52 кг. 1-кы м.- Матвеев Игорь, 2-с м.- Романов Айыллаан, 3-с м.- Соловьев Коля (бары Намтан), Наумов Костя (Хатын Арыы); 57 кг. 1-кы м.- Платонов Костя (Хатын Арыы), 2-с м.- Ефремов Артем (Хатырык), 3-с м.- Павлов Кирилл (Нам); 65 кг. 1-кы м.- Гермогенов Игорь (Хатын Арыы), 2-с м.- Слепцов Слава (Нам); 65 кг. үөһэ 1-кы м.- Эверстов Дайаан (Нам), 2-с м.- Тимофеев Толя (Хатырык), 3-с м.- Осипов Руслан (Партизан).

Иккис бөлөххө: 55 кг. 1-кы м.- Сыромятников Саша (УОР), 2-с м.- Гурьев Саша (УОР), 3-с м.- Старостин Гена (Нам техникума), Иванов Толлуман (УОР); 62 кг. 1-кы м.- Андреев Саша (УОР), 2-с м.- Иванов Саргын (Нам), 3-с м.- Дьяконов Михаил (Нам техникума), Шамаев Ваня (УОР); 66 кг. 1-кы м.- Константинов Артур (Амма), 2-с м.- Степанов Уйусхан (НПК), 3-с м.- Кириллин Айтал (Нам техникума), Алексеев Нифонт (НПК); 72 кг. 1-кы м.- Павлов Сергей (УОР), 2-с м.- Данилов Данил (НПК), 3-с м.- Туприн Митчел (Нам), Рыжий Иван (Нам техникума).
Күрэхтэһии бэрт

тэрээһиннээхтик ытытылына, сүрүн спонсорынан СР греко-римскэй тустууга федерацията буолла. Чуолан, биер дойдулаахпыт, федерация вице-президэнэ, греко-римскэй тустууга аан дойдутааҕы кылаастаах спорт маастара Дмитрий Румович

тарынан наһарадаланньлар. Эдэр бөҕөстөртөн Кутуков Мирослав (Хатын Арыы) - «Кыайыга дьулурун иһин», Захаров Коля (Хатын Арыы) - «Кэскиллээх бөҕөс», Матвеев Игорь (Нам) - «Чаҕылхай быраҕы», Андреев Саша (УОР) - «Тур-

скай буолла. П.П. Юмшанов аатынан Намнааҕы тустууга спортивной оскуолатын директора Б.П. Егоров, тренер К.С. Павлов махтал суруктары, өйдөбүннүк бэлэхтэри туттулар. Номинаннар бары юбилар Е.Е. Орлов аймахтара, доҕотторо, хоту нэһиликтэр бэтэрээннэрэ, Көбөкөн, Фрунзе нэһиликтэрин дьаһалталара, спортивной оскуола олохтообут сыаналаах бириистэринэн наһарадаланньлар.

Бу күрэхтэһиини Нам уллуун хоту нэһиликтэрин бэтэрээннэрин спорка федерациятын өр сылларга салайбыт, спорт бэтэрээнэ Кузьма Кузьмич Протодьяконов көбүлээн, П.П. Юмшанов аатынан Намнааҕы тустууга спортивной оскуолатын (дир. Б.П.Егоров) ылсан тэрийдэ.

Бу буолан ааспыт күрэхтэһиигэ бочуоттаах ыалдыт быһыытынан сылдыбыт спорт бэтэрээнэ Егор Егорович Орлов тэрийээччилэргэ, күрэхтэһиини ыһпыт судуйаларга, көмөлөспүт, өйөөбүт үөлээннээхтэригэр, доҕотторугар, оҕолоругар, аймахтарыгар дириг махталын тиэрдэн туран, спорт бу көрүгүн биһиги уллуспутугар биер бастакынан сайыннаран, оҕо спортивной оскуолатын иһинэн тренер тутан, оҕолору аахан эрчийэр үлэни кэскиллээхтик ыытарга баҕатын тиэрдэр.

Касьян ОЛЕСОВ-ОЛУК,
Нам с.

НАМНА - ГРЕКО-РИМСКЭЙ ТУСТУУ

Ушницкай, бу көрүгүнэ СР ыстаарсай тренерэ Матвей Матвеевич Матвеев тыа сиригэр күрэхтэһии ытытылларын өйөөннөр, улахан көмөнү онордулар. Ол бэлиэтинэн күрэхтэһии кыайылаахтара, призердара мэтээллэринэн, грамотанан, туоһу сурук-

нир бастың бөҕөһө», Сыромятников Саша, Гурьев Саша (иккиэн УОР) - «Бастың хапсыһы» анал ааттары ыллылар. «Бастың көрдөрүүлээх тренер» анал аат хаһаайынынан спортивной оскуола Хатын Арыытааҕы филиалын тренерэ В.С. Стрекалов-

Уйула эйгэтэ

СПОРТ – ЭДЭР КИИИ АРАХСЫСПАТ ДОБОРО

Эдэр саас – хас биридди киһиэхэ оҕо сааһын кэриэтэ күндү, хаһан да умнуллубат кэрэ кэм буолар дьон мээһэ эһилибэт. Олох киэн аартыгар үктэммит дьон устудьуоннаан дьолломмут хаһан да хатыламмат үтүө, бэһиэлэй кэмнэрин билигин истинник-иһирэхтик саньыллара буолуо. Эдэр киһи тэтимнээх олоҕо, умнуллубат түгэһнэрэ киһиэхэ саҥа аартыктары, киэн суоллары саҕар, олоҕу туһалаахтык атаарарга үөрэтэр.

Эдэр ыччат аралдьыйар, интэриэһиргиир эйгэтэ киэн. Ким эрэ ырыа, үңкүү, буюкса куруһуогар сылдыар, ким эрэ ыччат түмсүүтүгэр киирэн, туох баар бары тэрээһиннэргэ көхтөөхтүк кыттар, ким эрэ научнай үлэнэн о.д.а. киһи ааһан сиппэт дьарыктаах буоллаҕа. Эдэр киһи олоҕу көрүүтэ, санаата түгэбэ көстүбэт күөх байҕал кэриэтэ.

Билигин киһи спордунан дьарыктанарыгар усулуобуйа барыта баар. Бары өтүгүнэн эти-хааны эрчийээри, чөл туруктаах буолаары дьон спортивной кииннэргэ сылдьаллар. Улууспутугар спортивной комплекспыт үлэлиирэ олус кэрэхсэбиллээх. Оскуола оҕолоро, эдэр ыччат, аҕа саастаах дьон дьарыктаналларыгар биер улахан хардыыта иннэ сытар. Бу чугас турара, усулуобуйата барыта баара, киэнэ-куоҥа үчүгэй, киһи дьарыктанарыгар онтон ордук туох нааданы? Баҕалаах эрэ буол, баран сүүр, тренажердарга дьарыктан, ол кэнниттэн дуушка суунан-тараанан, ис-искиттэн чэпчээн, күөс-сэниэ бөҕөнү ылан инники туруорбут сыалгын-соруккун ситиһэ бараһын. Киһи спорду кытары доҕордоһон, иллэн кэмин туһалаахтык атаарара биһирэнэр.

Ыччат уонна дьэ кэргэн социальнай психологической өйбүлүн киинин үлэһиттэрэ спортивной комплекса баран сүүрэн, дьарыктанан, ис-туругу бөҕөргөтөн холобур көрдөрөн, биер дойдулаахтарбытын спордунан дьарыктанан, доруобай, чөл олоҕу тутуһаргытыгар ыһырабыт!

Онон, биһиги, күөрэйэр күммүтүгэр сылдыар эдэр дьон, спорду таптыха, күннээҕи олохпутун интэриэһинэйдик, умнуллубаттык, кэмсиммэт курдук атаарарга дьулуһуох!!!

Т.И. ГОГОЛЕВА,

«Ыччат уонна дьэ кэргэн социальнай психологической өйбүлүн киинин» социальнай педагога

БАҔА САНАА КАРТАТА

Киһи инникигэ былаан онгосторугар, сыал-сорук ситиһэригэр көмөлөһөр. Онһуоллар бириэмэтэ: Танҕа, Кытай Саҥа дьылыгар, ол эбэтэр ыйданга үүнэр күннэригэр.

Туттуллар матырыяаллар: Кумааҕы А2, А3, А4 эбэтэр ватман, кимиэхэ хайдах табыгастааһынан, киистэ, краска, фломастер, өгнөөх харандаас, араас харгыналар.

Карта толоруллар ньымата: Ис туруктук холку, ыраас, сырдык буолуохтаах. Күүстээх, сырдык санааһытын түмэн, баҕа санааларгытын өйгүтүгэр сааһылаан онһуоллар ньыма.

Картабытын тоҕус тэн чааска араарабыт. Хас биридди квадрат араас өгнөөх буолуохтаах (араас өгнөөх кумааҕыны туһаньахха сөп).

сырдык от күөх	кыһыл	борон
хараҥа от күөх	араҕас	маҕан
борон сырдыга	халлаан күөх	сиэрэй

Бастатан туран бэйэн үөрэ-көтө, саамай дьоллоох түгэһнэргиттэн хаартыскаһын булан ортотугар сыһыар.

Баай - дуол (харчы, мас-сыына харгыналарын сыһыарыахха сөп);

Ситиһии (кубок, мэтээл, киһи тугу ситиһиэн баҕарарын суруйар);

Таптал, сыһыан (сүрэх, тапталлааххын кытта сыһыангын суруй, эбэтэр инники аналын хайдах буолуон баҕараргын ойуулаа);

Дьэ-кэргэн (дьэ кэргэн, саҥа дьэ, истин сыһыан, баҕа санааларгын сыһыар);

Доруобуйа (доруобай, кыраһыабай киһи харгынатын сыһыар);

Оҕо, айар үлэ, дьобур (оҕо баҕарар дьэ кэргэн, оҕо күүтэр ийэ харгыналарын иилиэххитин сөп);

Билии, үөрэх (суоппар бырабаатын, үөрэх дипломун сыһыар);

Үлэ, дуоһунас, идэ (бэйэ дьыалатын арыһы, баҕарар дохуоккун суруй);

Айан, сырыы (тас дойду, муора харгыналар баасаллар);

Баҕа санаа картата бөлөм буолбутун кэнниттэн, кэлин өттүгэр «Мин баҕа санааларым туоллуннар, олохтор киридиннэр!!! МАХТАНАБЫН! ТАПТЫБЫ-БЫН!» дьэ суруйарыт.

Баҕа санааларгыт куруутун туола турдуннар!!!
В.Н. ПОПОВА,

«Ыччат уонна дьэ кэргэн социальнай психологической өйбүлүн киинин» психолога

8-800-2000-122

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ
ДЛЯ ДЕТЕЙ, ПОДРОСТКОВ И ИХ РОДИТЕЛЕЙ

СТУДЕНЧЕСКИЙ ДЕСАНТ В НАМСКОЙ ПОЛИЦИИ

22 января 2019 года в ОМВД России по Намскому району, в рамках Всероссийской акции «Студенческий десант», организована встреча со студентами Намского педагогического колледжа и Намского техникума, приуроченная ко Дню студенчества.

Проведен круглый стол, экскурсия, сборка, разборка автомата Калашникова, пистолета ПМ и стажировка студентов. В круглом столе приняли участие начальник отдела подполковник полиции Емельянов Иван Маевич, помощник начальника отдела (по РЛС) подполковник внутренней службы Сидорова Розалия Алексеевна, начальник ОГИБДД по Намскому району майор полиции Старостин Гаврил Николаевич, секретарь общественного совета Кутукова Анна Петровна, председатель ДНД «Хотой» Герасимов Мичил Борисович.

В круглом столе Иван Маевич рассказал о специфике службы в органах внутренних дел, о целях и задачах, стоящих перед сотрудниками

полиции, также он поздравил студентов с предстоящим праздником - «День студента», пожелал отличной учебы и вести здоровый образ жизни.

Анна Петровна рассказала нам о проделанной работе общественного совета за 2018 год и состав совета.

Розалия Алексеевна рассказала подробную информацию о правилах приема на службу в органы внутренних дел, об основных критериях отбора кандидатов на службу, оплачиваемых отпусков, проезд в отпуск, оплате труда сотрудников органов внутренних дел.

Мичил Борисович рассказал о проводимой общественниками работу по осуществлению охраны общественного порядка совместно с полицией и пригласил всех желающих вступить в ряды дружины.

Старший эксперт майор полиции Мартынов Андрей Владимирович ознакомил студентов с табельным оружием, состоящим на вооружении в органах внутренних дел, показал сборку и разборку пистолета ПМ и автомата Калашникова, затем участники попробовали свои силы в разборке и сборке автомата Калашникова и пистолета

ПМ. В процессе экскурсии ребята посетили кабинет эксперта-криминалиста. Андрей Владимирович рассказал ребятам о действиях эксперта на месте происшествия, проведении различных экспертиз и исследований. Показал приборы и приспособления, с помощью которых можно обнаружить и изъять следы преступления, продемонстрировал азы дактилоскопирования.

Следующим этапом стало посещение музея, в котором хранятся экспонаты, рассказывающие об истории развития ОМВД России по Нам-

скому району. Председатель совета ветеранов полковник внутренней службы в отставке Павлов Михаил Михайлович, рассказал и показал династию сотрудников органов внутренних дел, нагрудных знаков, исторических фотографий, предметов, документов, доску почета и с историями гибели сотрудников при исполнении служебных обязанностей.

Кроме того, студенты прошли короткую стажировку в патрульно - постовую службу. Инспекторы ДПС ОГИБДД останавливали проезжающих машин и учили студентов как проверяются документы по вождению автотранспорта. В завершении студентам предложили попробовать себя в роли дорожного инспектора.

Участники акции поблагодарили руководство и сотрудников за полученную информацию.

Н.М. МОХНАЧЕВСКАЯ,
специалист по кадрам
ОМВД России по Намскому району

КАКИЕ ИНСТИТУТЫ МВД РОССИИ ДЕЙСТВУЮТ В 2019 ГОДУ?

Служба в МВД России всегда была привлекательной для юношей и девушек, заканчивающих обучение в школах. Однако для воплощения своей мечты сначала нужно найти хороший институт, в списке специальностей которого будет и необходимая абитуриенту профессия.

На сегодняшний день в России действуют десятки университетов и академий, которые готовят молодые кадры для нужд МВД. Вы тоже желаете связать свою жизнь со службой? Тогда сегодня поговорим о том, какие институты работают на территории РФ и какие специальности они предлагают.

Профессии и список документов для поступления

Перед тем как искать университеты МВД России, сначала нужно поговорить об условиях поступления в них и действующим направлениям подготовки в них. Все специальности таких ВУЗов можно разделить на две большие категории, в частности:

-Юридические;

-Правоохранные.

Спервой категорией все, в принципе, понятно. А вот что относится к правоохранительным направлениям подготовки в ВУЗах МВД России, разберем более подробно. К их числу можно отнести следующие специальности:

- оперуполномоченный уголовного розыска;
- специалист по борьбе с экономическими преступлениями;
- участковый милиционер;
- следователь;
- дознаватель и другие.

Сразу же следует упомянуть, что поступить в институты МВД России смогут далеко не все. Отбор в ведомственные учебные заведения проходит очень жестко. Существует целый перечень критериев, которым должны

соответствовать кандидаты на поступление. К их числу можно отнести следующие требования:

Возраст абитуриентов - 17-25 лет.

Постоянное проживание в регионе, в котором располагается институт.

Наличие на руках сертификата Единого государственного экзамена по необходимым специальностям, баллы будут учитываться при прохождении конкурса. Сдача внутреннего экзамена по физподготовке.

Прохождение углубленного медицинского осмотра, соответствие всем необходимым критериям по здоровью.

Прохождение исследования у нарколога с получением соответствующих сертификатов.

Прохождение специфического психологического исследования, которое поможет установить профессиональную пригодность абитуриента.

Вы не боитесь указанных испытаний? Тогда можно смело приступать к выбору высшего учебного заведения, находящегося в структуре МВД России. О наиболее рейтинговых из них мы поговорим далее.

Перечень учебных заведений в 2018-2019 году

На сегодняшний день насчитывается около 50 университетов, институтов, школ, суворовских училищ, а также филиалов ВУЗов, занимающихся подготовкой кадров для МВД России. При выполнении вышеуказанных условий, у вас есть шансы поступить в каждый из них. Сегодня можно выделить несколько институтов, которые можно смело назвать ведущими в стране. К их числу относятся:

Московский университет МВД России имени В. Я. Кикотя. Пожалуй, самый престижный специализированный ВУЗ нашей страны.

В нынешнем виде открыт в 2002 году, был создан на базе сразу трех институтов столицы. Выбор направления подготовки здесь самый широкий из всех университетов Министерства внутренних дел. Здесь и правоохранительная работа, и безопасность, и юридическое дело, и психология. В институте действует 13 административных подразделений, а также действуют филиалы в Подмоскowie и Рязани.

Санкт-Петербургский университет МВД России. Второе по престижности и размерам учебное заведение соответствующего профиля в Российской Федерации. Было открыто еще в 1968 году, но проходило через целый ряд преобразований. В конечном итоге образовательное учреждение приняло нынешний вид в 1998 году. Является первым институтом, который был открыт под крылом Министерства внутренних дел. Готовит выпускников по военным специальностям, информбезопасности, работников для следственной и оперативной работы и т. д.

Воронежский институт МВД России. Данное учебное заведение в некотором роде является уникальным. В 1979 году в Воронеже была открыта первая школа милиции, выпускающая специалистов со средним образованием. Именно на ее базе и был открыт университет, официально преобразование было проведено в 1999 году. Обучение проводится по юридическим и радиотехническим специальностям. Существует возможность получения заочного образования, а также прохождения курсов повышения квалификации.

Краснодарский университет МВД России. В нынешнем виде ведет свою деятельность с 2006 года, когда произошло объединение

специализированных учебных заведений из Краснодара, Астрахани и Махачкалы. Сегодня под крылом института находится 7 филиалов, находящихся в различных городах Южного федерального округа. Подготовка осуществляется по таким направлениям, как криминалистика, подготовка специалистов для ведения следствия, подготовки научных кадров.

Уральский юридический институт МВД РФ. Начал свою деятельность в 1961 году, но в нынешнем виде сформировался 30 лет спустя. На сегодняшний день, в институте учатся свыше 3 000 студентов, которые проходят обучение на четырех факультетах. В ВУЗе готовят специалистов по криминалистике, кадры для полиции, а также проводят обучение заочников и внебюджетном факультете. Помимо указанных отраслей, также осуществляется подготовка в направлении научных кадров.

Кроме указанных ВУЗов, также действуют учебные заведения в таких городах, как:

- Барнаул;
- Белгород;
- Иркутск;
- Улан-Удэ;
- Хабаровск;
- Казань;
- Владивосток;
- Орел;
- Ростов;
- Калининград;
- Красноярск и т. д.

Поступить в университет МВД России вполне реально! Все что требуется от будущего абитуриента - хорошо учиться, положительно сдать ЕГЭ и поддерживать себя в хорошей физической форме. Если не подведет здоровье, вас с радостью примут в образовательное учреждение, и вы сможете воплотить свою мечту в жизнь.

ВЛАДЕЛЬЦАМ ИЗЪЯТОГО ОРУЖИЯ

В настоящее время в ОМВД России по Намскому району в комнате хранения оружия, свыше одного года хранится более ста единиц огнестрельного оружия.

В случае бездействия у владельца оружия у которого было изъято (непринятия мер по возврату оружия) возникнут неблагоприятные последствия - меры по принудительному отчуждению изъятого оружия и патронов к нему, вплоть до его уничтожения.

Для получения изъятого огнестрельного оружия необходимо:

- устранить выявленные нарушения правил хранения и после проведения проверки условий обеспечения сохранности оружия, предоставив подтверждающий документ - выписанный акт участковым уполномоченным полиции по месту жительства, получить оружие;

- в связи с нарушением сроков продления (переоформления) разрешительных документов продлить (переоформить) разрешение (лицензию) на хранение и ношение оружия и предъявив его, получить оружие;

- в случае аннулирования лицензии на приобретение оружия и (или) разрешения на хранение оружия гражданин вправе повторно обратиться за их получением по истечении одного года со дня окончания срока наложения административного наказания (кроме случаев, исключенных в соответствии с законом об оружии возможность получения таких лицензий и (или) разрешения) предъявив его, получить оружие;

- в случае смерти собственника гражданского оружия после решения вопроса о наследовании имущества в соответствии с Гражданским кодексом РФ (по истечении 6 месяцев).

При получении необходимо иметь с собой паспорт, разрешение на оружие, копию протокола изъятия и если есть, копию постановления об административном нарушении, так же квитанцию по оплате наложенного административного штрафа.

Выдача изъятого оружия производится с понедельника - до пятницы, с 9:00 ч. до 18:00 ч. в ОМВД России по Намскому району, ул. Чернышевского, 36/1

ОМВД России по Намскому району

МАХТАЛ

Бу орто туруу-баран дойдуга киһи олоһор көһүпэтэх өттүтүн иэдээн кэлэрэ соһуччу буолар эбит.

Ол курдук, бу сыл тохсунньу томороон тымнытыгар биһиги аймакха бырааппыт, убайбыт, аҕабыт, эһэбит Аргунов Василий Авксентьевич орто дойдуттан барбытыгар уонна ыксаллаах быһыы-майгы тахсан айманар кэммитигэр олохтоох нэһилиэк администрациятын аҕа баһылыгар Жирков Василий Гаврильевичка, МАУ салайааччытыгар Баишев Руслан Семеновичка, олохтоох ЖКХ салайааччытыгар Заболотской Михаил Семеновичка уонна МАУ тэрилтэ үлэһиттэригэр Маньков Игорьяга, Федотов Афанасийга у.д.а. көмөлөспүт, өйөөбүт үлэһиттэргэ барҕа МАХТАЛЫТЫН тиирдэбит.

Мань таһынан, ыарахан күммүтүгэр күүскө өйөөбүт буолбут чугас аймактарбытыгар «Дайар» кооператив салайааччытыгар С.И. Кривошапкингга, убайбытыгар И.А. Ощепковка, А.Н. Соловьевка, Е.Е. Соловьевка, А.С. Соловьеваҕа, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, чугас

ыалбытыгар В.П. Петроваҕа, Романовтарга истин МАХТАЛЫТЫН этэбит.

Дьонноох киһи тутасыйбат, ойуурдаах куобах охтубат диэбитини нэһилиэкпит бар дьонугар биһиги аймак ыарахан кэмигэр өйөөбүт, тирэх буолбуккутугар махтана-

быт, сүгүрүйэбит. Бар дьоммут, эһиги онгорбут үтүөбүт бэйэбитигэр уон очонон эбиллэн тийдин, дьоллоох-соргулаах буолун диэн алгыбыт.

**Махталы кытта
1 Хомуस्ताахтан
Аргуновтар, Павловтар,
Муксуновтар дьиэ
кэргэттэрэ, оҕолоро,
сиэннэрэ.**

ЦФУ займы
Займ под 0%
Без залога и поручителей за 15 минут!
8(4112)219-789
Намцы, ул. И. Винокурова, 3, ТЦ "Ассоль", 1 этаж

Условия займа: Займы предоставляются гражданам РФ, зарегистрированным на территории РС(Я) в возрасте от 21 до 70 лет. Суммы займа от 2000 до 5000 руб. На срок до 15 дней. Без залога. Без комиссии. В случае погашения Заемщиком суммы займа не позднее срока, установленных в Индивидуальных условиях договора потребительского займа, Займодавец отказывается от требования об уплате процентов, сумма которых подлежала уплате одновременно с оплатой суммы займа. За просрочку платежа начисляются пени в размере 20% годовых от суммы просроченного займа. ООО МКК "Алтима центр", 667027, Республика Саха (Якутия), г. Якутск, ул. Кирова 18, блок В, офис 101, ИНН 1435280683, ОГРН 1141447005589, Пер. № ЦБ РФ 651403698005335

УНУРЭХ ТЫЛЛАР

Нам олохтообун, Үөдэй аҕыс кылаастаах оскуолатын 1965 с. бииргэ бүтэрбит үөлээннээх-питин **ЭВЕРСТОВ ГЕОРГИЙ ИВАНОВИЧЫ** тохсунньу 21 күнүгэр 70 сааһын туолбут үөрүүлээх күнүнэн ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит.

Ыалдьар диэни билбэккэ, доһотторгут тапталларынан, убаастабылларынан угуттанан өссө да уһундук үөрэ-көтө, куруук барыбытын бииргэ түмэ сылдьаргар, дьиэ кэргэнгэр чэгиэн доруобуйаны!

Эҕэрдэни кытта Үөдэй аҕыс кылаастаах оскуолатын 1965 с. выпускниктара.

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин **ЭВЕРСТОВ ГЕОРГИЙ ИВАНОВИЧЫ** 70 сааһын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхпититтэн иэйэн, сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн туран итиитик-истинник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт күндү киһибитигэр уһун олоһу, чэгиэн доруобуйаны өссө да уһундук олорон биһиэхэ күүс-көмө, дурда-хахха буола сылдьаргар.

Кэргэниг Валентина Семеновна, Москваттан, Канадаттан уолаттарын, кийииттэрин, сиэннэрин.

Нам улууһун ветеринарнай управлениетын лабораториятыгар өр кэмгэ кыһамныылаахтык үлэлээбит ветеринармытын, убаастыыр киһибитин **ОХЛОПКОВА КЛАВДИЯ НИКОЛАЕВНА** 65 сааскын туолбут олоһун кэрэ-бэлиэ түгэнинэн итиитик-истинник эҕэрдэлиибит!

Үгүс үтүө ыра санааларын тэтиминэхтик туола туралларыгар, чугас дьонун тапталларыгар уйдаран олох үөһүгэр куруук үөрэ-көтө, уһундук, дьоллоохтук олорорго баҕарабыт!

Нам улууһунааҕы ветеринарнай сулууспа бары үлэһиттэрэ, профкома

«ВЫСОТА» ФИРМА ТУТАР «ОЛИМП-СИТИ» КОМПЛЕКСА – САРСЫАРДААННЫГА ЭРЭЛ!

Үүммүт 2019 сылга хас биридди дьиэ кэргэн олоһор элбэх улартыыны, кэккэ ыарахаттары сабаҕалыахха сөп. Ол курдук, пенсионнай реформа, коммунальнай өнгө, бензинга сыана үрдээһин, НДС-ка, ОСАГО-ҕа кэккэ улартыылар – олохпут түһүүтүн тахсытын барытын ааҕан сиппэккин.

2019 сыл от ыйын 1 күнүттэн дьиэни өлүүлэһэн тутууга эмиэ улахан улартыы киирэр. Ол курдук, дьиэ тутуулар кэмигэр дольщик баанга эскроу-счет аһар, онно харчытын (взноһун) уган муньан иһэр. Оттон тутар фирма бэйэтин үбүнэн эбэтэр баантан кредит ылан тутар. Кини дьиэни тутан бүтүбүнэ, квартиралары бас билиигэ оформи гынарга докумуоннарын бэлэмнээбүнэ, чөкөттөбүнэ эрэ бааннар дольщик муспут харчытын эскроу-счеттан ылан төлүүллэр. Ол аата бу маньык төлөбүр ситимэ дольщик көмүскэллээх буолуутун араҕаччылыыр, мэкитиэлиир. Бу биир өттүнэн көрдөххө судургу, табыллыбыт толкуй.

Оттон иккис өттүн анааран көрдөххө, тутуугар элбэх боһуруостардаах. Билигин, кистэл буолбатах, биһиги дойдубут экономикага үгүс ыарахаттары көрсөр. Бааннар кредит биэрэр бырыһыаннара үрдүү турар. Ону таһынан тутуу тэрилтэлэригэр кредит биэрэр усулдуобуйалара олус кытаатта. Инньэ гынан бу үүммүт 2019 сылга биир квадратнай метр сыаната 15% үрдүүр чинчилээх. Оттон тутууга суох экспердар сыанабылларынан – 30% тийэ үрдүн сөп.

Бааннар кредиты лаппа улахан, кыахтаах эрэ тутуу тэрилтэлэригэр биэриэхтэрэ. Сылыктааһын быһыытынан, элбэх дьобус уонна орто тутуу фирмалара сабыллыахтарын сөп. Оччотугар элбэх киһи үлэтэ суох хаалан хаалыахтарын сөп.

Бу сыл иккис аһаарыттан саҕа тутуулар дьиэҕэ биир квадратнай миэтэрэ 90-95 тыһыынча тийэрэ сабаҕаланар (билигин 70-75 тыһыынча солкуобай). Элбэх квартиралаах олорор дьиэ тутууга лаппа аҕыһыа. Бириддилээн чааһынай дьиэ тутууга проблеманы кыайан саппат. Хайа уонна ааспыт үйэ 70-нүс – 80-нүс сылларыгар тутуллубут таас дьиэлэр эргэрэн бэйэлэрэ сотуу аварийнай дьиэлэр кэккэлэригэр киириэхтэрэ турдаҕа.

Билигин Дьокуускай куоракка олорор

дьиэни өлүүлэһэн тутууга уһун кэмнэргэ бигэтик, эрэллээхтик үлэлээн-хамсаан кэлбит «Высота» фирма олус интэриэһинэй «Олимп-СИТИ» комплексы тутуу сылдьар. Бу фирма улахан авторитеттаах, баай уопуттаах тутуу тэрилтэтэ буолар.

«Олимп-СИТИ» куорат кииниттэн чугас Бекетов – Лонгинов уулуссаларын быһа охсуһууларыгар тутуула турар. Бу комплекс 9 этээстээх 3 дьиэттэн турар (дьиэлэр биридди-иккили подьездээхтэр). Территория бэйэтэ инфраструктуралаах: спортивнай, оҕо оонньуур площадкалара у.д.а. Дьиэлэр фасадтара аныгылыы тупсаҕай көрүнгээхтэр. Комплекс бастакы учарата бу дьыл төрдүс кварталыгар, оттон иккис учарата кэлэр сыл төрдүс кварталыгар киирэллэр.

Квартиралар олус табыгастаах, удобнай планировкалаахтар. Манна бааллар студиялар, 1-2 хостоох уонна көңүл планировкалаах квартиралар, иэһнэрэ 28 кв. м. – 65 кв. м. дылы. Бу комплекскка дьиэ атылаһыан бадалаахтар квартира отделкатын бэйэлэрэ талаллар – черновой отделка эбэтэр тутатына киирэн олорор курдук оҕоһуллубут отделка. Сорох квартираларга мебель толору турбут буолуон сөп.

Чистовой отделкалаах (тутатына киирэн олорорго сөптөөх) квартиралар сыаналара 2 174 480 солкуобайтан үөһэ. Кулун тутар 15 күнүгэр дылы чистовой отделкалаах квартираны атылаһыт дьонго социальнай программаны бэлэх – мебель. Өскөтүн «Олимп-СИТИ» комплекскка ипотеканан квартира атылаһар буоллаахытына, бастакы взнос – дьиэ сыанатын 15% төлөнөр. Оттон атылаһааччы сааһа – сүүрбэттигэр 75 сааска дылы. Пенсия ылааччы дьонго уонна элбэх оҕолоох ыалларга, субсидированнай ипотека көрүллэр.

«Высота» тутуу тэрилтэтин бу «Олимп-СИТИ» комплекскка дьон-сэргэ киэн биһирэбилли ылла. Сахабыт сиригэр олохтоохторун 2019 сыл от ыйын 1 күнүгэр дылы уһатыллыбыт табыгастаах тарифтаах өлүүлэһэн тутууга кытыһаргытыгар ынырабыт.

«Высота» фирма телефоннара: 8 914 2 744 556

Аадырыһа: Дьокуускай куорат, Лонгинова уул., 20, 2 эт.

Владислав ПЕТРОВ

Продаю усадьбу в с. Намцы 15 соток по ул. Жиркова, 17 за 400 т.р. без торга. Участок ровный, огорожен, свет и газ рядом. Тел. 89246619102 ватсап.

ЗАЙМ ДОВЕРИТЕЛЬНЫЙ
0,33% В ДЕНЬ
БЕЗ ПОРУЧИТЕЛЕЙ. РАССМОТРЕНИЕ ЗАЯВКИ ДО 30 МИНУТ.
С. НАМЦЫ, ул. И. Винокурова, 3, ТЦ "Ассоль", тел. 8-914-281-77-57;
Денежный ПОТОК

УСЛОВИЯ ЗАЙМА: ПРОЦЕНТНАЯ СТАВКА 0,33% В ДЕНЬ (120,45% ГОДОВЫХ). КОМИССИЯ ЗА ВЫДАЧУ 5% ОТ СУММЫ ВЫДАЧИ. СУММА ЗАЙМА ОТ 10 000 – 50 000 РУБЛЕЙ. СРОК 1-12 МЕСЯЦЕВ. ЗАЕМ ПРЕДОСТАВЛЯЕТСЯ В РОССИЙСКИХ РУБЛЯХ. ПЛАТЕЖИ ЗАЩИЩАЮТ ПО ДОГОВОРУ. ЕЖЕМЕСЯЧНО СПЛАЧИВАЮТСЯ СУММА ЗАЙМА РАВНЫМИ ЧАСТЯМИ. СУММА НАЧИСЛЕННЫХ ПРОЦЕНТОВ НА ОСТАТОК ЗАДОЛЖЕННОСТИ. ТРЕБОВАНИЕ К ЗАЕМЩИКАМ – ВОЗРАСТ ОТ 21 ДО 73 ЛЕТ, ПСД ТЫРЬЖИДЕ ПЛАТЕЖЕСОСОБИСТОСТИ. ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗАЙМА – НЕ ТРЕБУЕТСЯ. В СЛУЧАЕ ПРОСРОЧКИ ПРОЦЕНТЫ НА СУММУ ДОЛГА НАЧИСЛЯЮТСЯ, ШТРАФ ЗА НЕИСПОЛНЕНИЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ 20% ГОДОВЫХ ОТ СУММЫ ПРОСРОЧКИ ИЛИ ЗАДОЛЖЕННОСТИ. ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ МИКРОФИНАНСОВАЯ КОМПАНИЯ «ДЕНЕЖНЫЙ ПОТОК», 670000, г. ЯКУТСК, УЛ. ОРДЖОНИКИДЗЕ Д.17, ОФИС 217, ОГРН 1431447012390, ИНН 1431447012390, ОГРН ИП 50270284230001, СБЛ ПЕЧАТНОГО ЗАЯВЛЕНИЯ В ВЕТЕРИНАРНОЙ СУЛУУСПЕ

